

Deze week in het lobbymemo:

Verlagen Tweede Kamer

- Tweede Kamer stemt in met subsidie voor lokale politieke partijen
- Plenair debat wetsvoorstel digitaal vergaderen decentrale overheden
- Plenair debat over de economische gevolgen oorlog in het Midden-Oosten voor Nederland
- Tweeminutendebat Besluit veilige jaarwisseling
- Tweeminutendebat Verzamelbesluit bouwwerken leefomgeving 2025
- Tweeminutendebat Staat van de infrastructuur
- Tweeminutendebat Staat van de Volkshuisvesting
- Wetgevingsoverleg Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en Migratiepact 2026
- Wetgevingsoverleg cyberbeveiligingswet en wet weerbaarheid kritieke entiteiten
- Commissiedebat klimaatbeleid – akkoord gebouwde omgeving
- Commissiedebat Participatiewet
- Commissiedebat Armoede en Schulden
- Commissiedebat GGZ en Suïcidepreventie
- Commissiedebat Politie
- Commissiedebat Regio en grensoverschrijdende samenwerking

Stemmingen

- Stemmingen over alle begrotingen
- Dinsdag 24 maart

Eerste Kamer

- Senaat verwerpt wet transparantie maatschappelijke organisaties

Commissieagenda Tweede Kamer

Plenaire agenda Tweede Kamer

Agenda Eerste Kamer

Brussel

- EP stemt voor verbod op AI-naaktbeelden en uitgestelde invoering hoog-risico AI
- Komende voorstellen Europese Commissie
- Kabinetsappreciaties Europese voorstellen (BNC-fiches)
- Consultaties Europese Commissie
- Agenda Europese Comité van de Regio's
- Agenda Congres Raad van Europa

Verlagen Tweede Kamer

Tweede Kamer stemt in met subsidie voor lokale politieke partijen

De Tweede Kamer stemde in met het voorstel van de VNG om de subsidie voor lokale partijen dit jaar via het gemeentefonds uit te keren. Het geld was al beschikbaar, maar kon eerder niet worden uitgekeerd omdat de Wet op de politieke partijen nog in behandeling is. De VNG [reageert positief](#). Het amendement van Clemminck (JA21) en Tijs van den Brink (CDA) kon rekenen op een brede meerderheid in de Kamer. De minister had het amendement ontraden. Hiermee komt er € 5,45 miljoen via het Gemeentefonds beschikbaar voor subsidiëring van lokale politieke partijen, waaronder ook lokale afdelingen van landelijke partijen.

Plenair debat wetsvoorstel digitaal vergaderen decentrale overheden

Het debat over het wetsvoorstel digitaal vergaderen draaide vanaf de eerste minuut om één fundamentele vraag: wanneer is het gerechtvaardigd om af te wijken van de fysieke raadszaal? Bikker (CU) zette de toon scherp neer. Voor haar is fysiek vergaderen geen praktische voorkeur, maar een democratisch principe. “Debatten moeten wat mij betreft altijd fysiek gevoerd worden, tenzij het echt niet anders kan,” stelde zij, waarbij zij het wetsvoorstel bekritiseerde omdat het te veel ruimte laat voor interpretatie. Bikker had dan ook een amendement ingediend om de ruimte in te perken: digitaal vergaderen zou alleen mogelijk moeten zijn in een *crisis*situatie. De VNG had vooraf aangegeven dat een ingeperkt wetsvoorstel weinig meerwaarde zou bieden voor gemeenteraden.

Die kritiek van de Kamer richtte zich vooral op het centrale begrip in de wet: *bijzondere omstandigheden*. Volgens Bikker is dat “een open norm” die onvoldoende houvast biedt en daarmee het risico vergroot dat lokaal verschillend wordt omgegaan met de inzet van digitaal vergaderen. Haar amendement beoogt die ruimte te beperken door alleen *crisis*situaties als grond toe te staan. Die lijn vond weerklank bij sommige fracties, maar niet iedereen was direct overtuigd. Tseggai (GL-PvdA) steunde het doel van de wet, maar deelde de zorg dat “te snel naar een digitale vergadering wordt uitgeweken”. Huizenga (D66) erkende de spanning tussen flexibiliteit en rechtszekerheid: ruimte is nodig voor onvoorspelbare situaties, maar kan ook leiden tot politieke interpretatieverschillen binnen raden. Meulenkamp (VVD) zocht zichtbaar naar een middenweg: de wet is nodig, maar de definities moeten scherp genoeg zijn om breed draagvlak te krijgen.

Aan de andere kant van het debat stonden Clemminck (JA21), Heutink (Groep Markuszower) en Bosma (PVV), die de open norm principieel afwezen. Zij waarschuwden dat digitaal vergaderen een

“politiek instrument” kan worden, bijvoorbeeld om confrontaties met demonstranten te vermijden of lastige debatten te ontlopen. Tegenover dit wantrouwen plaatste Boelsma-Hoekstra (CDA) juist vertrouwen in lokale volksvertegenwoordigers. Zij erkende de onduidelijkheid van de norm, maar benadrukte dat gemeenteraden in de praktijk terughoudend zullen zijn. Daarmee werd een klassieke politieke tegenstelling zichtbaar: centrale normering versus lokale autonomie.

Lokale autonomie onder spanning

De vraag wie uiteindelijk bepaalt wanneer digitaal vergaderen is toegestaan, bleek de kern van het debat. Het wetsvoorstel legt die afweging expliciet bij de decentrale volksvertegenwoordiging zelf. Dat sluit aan bij de lijn die ook door de VNG wordt onderschreven: “dat gemeenteraden binnen duidelijke randvoorwaarden zelf kunnen beargumenteren en beslissen wanneer en in welke bijzondere gevallen zij digitaal in plaats van fysiek vergaderen”. Juist die ruimte werd door meerdere Kamerleden ter discussie gesteld. Bikker en Clemminck betoogden dat de wijze van vergaderen te fundamenteel is om volledig aan lokale afweging over te laten. Zij verwezen daarbij naar het risico dat politieke meerderheden de vergadervorm strategisch gaan inzetten.

Daar tegenover stond een duidelijke verdediging van het kabinet, verwoord door minister Heerma. Hij hield vast aan het uitgangspunt dat “fysieke vergaderingen de norm blijven”, maar benadrukte tegelijkertijd dat “het aan gemeenteraden zelf [is] om de afweging te maken wat bijzondere omstandigheden zijn”. Daarmee koos hij expliciet voor vertrouwen in medeoverheden en tegen verdere centralisatie. In die lijn maakte de minister ook een principiële punt dat direct raakt aan de interbestuurlijke verhoudingen: “medeoverheden zijn geen uitvoeringsloketten van de rijksoverheid”. Daarmee reageerde hij op het betoog van Heutink dat het parlement wetten maakt – en het niet aan gemeenten is om vervolgens interpretatie of uitvoering naar eigen inzicht van die wetten te geven.

Democratische kwaliteit en toegankelijkheid

Een tweede belangrijke lijn in het debat ging over de kwaliteit van het democratisch proces. Vrijwel alle sprekers benadrukten dat digitaal vergaderen een minder rijke vorm van debat is. Het ontbreken van non-verbale communicatie, informele afstemming en fysieke aanwezigheid werd breed erkend. Tseggai bracht daar een aanvullende dimensie in: toegankelijkheid. Zij wees op het risico dat digitaal vergaderen juist groepen kan uitsluiten, bijvoorbeeld volksvertegenwoordigers met beperkte digitale vaardigheden of inwoners die minder goed kunnen deelnemen. Ook de rol van lokale journalistiek kwam onder druk te staan, omdat informele contacten rond vergaderingen moeilijker worden. Tegelijkertijd werd ook de andere kant benoemd. Digitaal vergaderen kan juist bijdragen aan inclusie, bijvoorbeeld voor volksvertegenwoordigers met zorgtaken of gezondheidsproblemen. De vraag naar hybride vormen – digitaal én fysiek – kwam daarom nadrukkelijk op tafel. De minister kondigde aan dat hierover nog een aparte brief volgt.

Uitvoering, monitoring en risico's

In de discussie over uitvoerbaarheid kwam een aantal concrete vragen naar voren die direct relevant zijn voor gemeenten. Zo werd gevraagd hoe wordt voorkomen dat gemeenten “te pas en te onpas digitaal vergaderen”, hoe verschillen tussen gemeenten worden gemonitord en welke technische en veiligheidsvoorwaarden gelden. De minister deed op dit punt twee duidelijke toezeggingen. Ten eerste komt er een jaarlijkse monitoring van het gebruik van digitaal vergaderen. Ten tweede kreeg het amendement van Boelsma voor een evaluatie van de wet na enkele jaren het oordeel “oordeel Kamer”. Daarnaast speelden zorgen over veiligheid en integriteit. Clemminck stelde vragen over deelname aan digitale vergaderingen vanuit het buitenland en mogelijke beïnvloeding van raadsleden buiten de

raadszaal. Ook het demonstratierecht kwam aan bod: digitaal vergaderen mag niet leiden tot het ontwijken van publieke tegenspraak. Minister Heerma kon deze vragen pareren. Deelname vanuit het buitenland is mogelijk, maar dat is niet het doel geweest van deze wet. Daarnaast moet een digitale vergadering altijd uiterlijk zes uur van tevoren worden aangekondigd. Een demonstratie voor of tijdens een raadsvergadering kan daardoor niet als reden worden gebruikt om digitaal te vergaderen.

De VNG in het debat

De VNG werd expliciet onderdeel van het politieke spel. Meulenkamp verwees naar de steun van de VNG voor het wetsvoorstel, terwijl Bikker daar een scherpe kanttekening bij plaatste: volgens haar vertegenwoordigt de VNG vooral bestuurders, niet de volksvertegenwoordigers zelf. De minister corrigeerde die framing expliciet en gaf de VNG een steviger positie in het debat: "VNG zijn niet zomaar even wat bestuurders die tegenover het standpunt van de vereniging van raadsleden staan. We moeten de VNG iets meer respect geven".

Amendement en vervolg

In de tweede termijn bleef de spanning rond het amendement-Bikker centraal staan. Bikker gaf aan haar voorstel eventueel nog te willen aanpassen, maar hield vast aan de kern: zonder scherpere norm kan haar fractie het wetsvoorstel niet steunen. Zij stelde expliciet dat de ChristenUnie tegen de wet zal stemmen als het amendement niet wordt aangenomen.

Tegelijkertijd werd een motie ingediend door Huizenga (D66) over ondersteuning bij digitale basisvaardigheden. Daarmee verschuift het debat deels van *of* digitaal vergaderen kan, naar *hoe* het goed wordt ingericht. De stemmingen zijn gepland op 14 april. Dat geeft Bikker nog de tijd om constructief te werken aan een aangepast amendement. Tijdens het debat werd de houding van Bikker door de rest van de Kamer wel gewaardeerd: ze wilde het wetsvoorstel daadwerkelijk beter maken.

Amendementen en moties

Amendementen

- 36558-8 Amendement van het lid [Bikker](#) over het regelen dat digitaal vergaderen slechts in een crisis kan plaatsvinden. Ontraden; wordt mogelijk nog gewijzigd;
- 36558-9 Amendement van het lid [Boelsma-Hoekstra](#) over een wetsevaluatie. Oordeel Kamer.

Motie

- 36558-10 Motie [Huizenga](#) over ondersteuning voor volksvertegenwoordigers op het gebied van digitale vaardigheden als besloten wordt digitaal te vergaderen. Oordeel Kamer.

Plenair debat over de economische gevolgen oorlog in het Midden-Oosten voor Nederland

Op 25 oktober debatteerde de Kamer met de ministers Herbert (EZK), Heinen (Financiën), Vijlbrief (SZW) en Van Veldhoven (KGG) over de vraag wat zijn de economische gevolgen zijn voor Nederland van de oorlog in het Midden-Oosten. Het ging vooral de vraag hoe het kabinet daarop moet reageren. Aan het debat namen deel: Klaver (GL-PvdA), Jimmy Dijk (SP), El Abassi (DENK), Teunissen (PvdD), Dassen (Volt), Grinwis (CU), Vermeer (BBB), Neijenhuis (D66), Eerdmans (JA21), Prickaertz (PVV), Martens-America (VVD), Heutink (GMkz), Dekker (FVD), Bontenbal (CDA), Keijzer, Flach (SGP) en Struijs (50PLUS).

De druk op het kabinet om consumenten en bedrijven te helpen neemt toe nu door de oorlog in het Midden-Oosten de prijzen van brandstof en energie snel stijgen. De gevolgen van de aanvallen op Iran,

de scheepvaartblokkade in de Straat van Hormuz en het deels wegvallen van de productie van olie en lng in de Golfregio zijn ook in Nederland voelbaar.

Prijs aan de pomp

De prijzen voor brandstof stijgen snel en raken de automobilist, maar ook de transportsector als geheel. Klaver (GroenLinks-PvdA) wil dat er aan de pomp een maximumprijs per liter brandstof komt, zoals in België. Dat kan volgens hem deels bekostigd worden door de overwinsten af te romen die fossiele bedrijven nu maken. Vermeer (BBB) wijst op de gevolgen van de dure brandstof voor boeren, tuinders en vissers. Zowel kunstmest als het laten rijden van trekkers wordt duurder en voor vissers is het überhaupt niet rendabel om uit te varen. Struijs (50PLUS) oppert om werknemers die dat nodig hebben, te helpen met een hogere kilometervergoeding voor woon-werkverkeer.

De ministers Herbert (Economische Zaken) en Heinen (Financiën) zijn bereid om naar een maximumprijs te kijken, maar wijzen erop dat er verschillende haken en ogen aan zo'n regeling zitten. Bovendien is het niet gratis: "uiteindelijk moet iemand het betalen".

Verschillende leden pleiten voor een verlaging van de accijns op brandstof of vragen of eventuele extra btw-inkomsten kunnen worden teruggegeven. "Veel mensen zijn namelijk gewoon afhankelijk van hun auto", zegt Kamerlid Keijzer. Grinwis (ChristenUnie) stelt voor de 900 miljoen euro die klaarligt om volgend jaar de accijnzen te verlagen, naar voren te halen en al dit jaar in te zetten.

Haast

Veel partijen willen dat het kabinet tempo maakt, zeker nu andere Europese landen wel al maatregelen nemen vanwege hoge brandstofprijzen. Er zijn nu al honderdduizenden huishoudens die niet rondkomen en dat wordt alleen maar erger, benadrukt El Abassi (DENK). Waar wacht dit kabinet nog op, vraagt Dijk (SP). Ook Prickaert (PVV) vindt de houding van het kabinet te passief. Het kabinet vindt het nog te vroeg voor maatregelen. De prijs aan de pomp daalt en stijgt per dag, zegt Heinen, omdat onduidelijk is hoe de oorlog verder zal gaan. Het kabinet wil pas in actie komen als blijkt dat de prijsstijgingen structureel zijn.

Energierkening

Een ander gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten is een hogere energierekening voor huishoudens en bedrijven. Bontenbal (CDA) begrijpt de roep om compensatie en steun, maar volgens hem zullen we "als samenleving als geheel welvaart moeten inleveren". Als het kabinet maatregelen neemt, moeten die volgens hem langere tijd vol te houden, gericht en niet generiek zijn. Martens (VVD) haalt een advies van De Nederlandsche Bank aan om zorgvuldig om te gaan met de middelen die we hebben. Ook pleit zij net als verschillende andere leden voor een energienoodfonds om huishoudens te helpen met hun energierekening. Minister Vijlbrief (Sociale Zaken) zegt dat hij het Tijdelijk Noodfonds Energie weer nieuw leven in wil blazen. Wat hem betreft is alles erop gericht om dit gereed te hebben vóór de komende winter.

Gasleveringszekerheid

De Nederlandse gasvoorraden zijn bijna leeg en dat is heel zorgelijk, zegt Flach (SGP). In principe vult de markt de voorraden vanaf april weer aan, reageert minister Van Veldhoven (Klimaat en Groene Groei). Als de markt dat niet doet, vult EBN, een publiek energiebedrijf in handen van de Nederlandse Staat, de gasvoorraad aan, zegt de minister. Heutink (Groep Markuszower) snapt niet dat we het "gratis gas uit Groningen" niet gebruiken. Ook Eerdmans (JA21) vindt dat de Groningse gasputten open

moeten blijven voor noodgevallen. Dekker (FVD) sluit zich daarbij aan en wil ook weer Russisch gas kunnen afnemen. Beide is het kabinet zeker niet van plan, antwoordt minister Van Veldhoven.

Energiebesparing

Volgens Teunissen (PvdD) laat deze crisis zien dat het echt tijd is om af te stappen van fossiele brandstoffen. Net als Dassen (Volt) roept zij het kabinet op om serieus in te zetten op energiebesparing, zowel bij bedrijven als bij huishoudens. "Energie die je niet gebruikt, hoef je niet te importeren", zegt Neijenhuis (D66). Hij pleit voor meer energieonafhankelijkheid. Op die manier wordt Nederland ook minder afhankelijk van leveranciers als de VS en Qatar.

Gemeenten

In een interruptiedebat met Grinwis (CU) legde Jimmy Dijk (SP) hem de vraag voor of het snel uitkeren van energietoelagen via gemeenten zou kunnen. Grinwis twijfelt aan de route om energietoelagen via gemeenten uit te keren; volgens hem stelden gemeenten de vorige keer dat het eens maar nooit weer was. Het zou ook via de Dienst Toelagen of de SVB kunnen. Hem gaat het erom dat er een manier van directe inkomensondersteuning wordt gevonden voor de mensen die het nodig hebben en of dat via gemeenten of het Rijk is, maakt hem niet uit.

Bontenbal (CDA) spreekt ook over inkomensondersteuning door gemeenten; hij noemt een energiefonds of een 'potje voor armoede'. Hij ziet dat mensen die bij gemeenten aankloppen voor energiesteun, vaak andere regelingen niet gebruiken. Daarom wil hij gemeenten helpen om burgers te helpen met hun onbekendheid met andere regelingen.

In zijn antwoord stelde minister Vijlbrief dat het energiefonds vorm gegeven kan worden via een door gemeenten verstrekte energietoelage. Maar zijn voorkeur gaat uit naar de methode die het kabinet al een aantal keren heeft toegepast via het Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE), omdat dat het meest efficiënt is. Het is een constructie die al eerder heeft gewerkt. Mocht het op die manier niet lukken, dan zou een alternatief zijn om een toeslag te gaan geven via gemeenten. Maar dat is veel werk voor hen. En het kabinet gebruikt dan de beschikbare uitvoeringsorganisaties niet. Bovendien zal de regeling dan waarschijnlijk minder specifiek zijn. Om die redenen vindt hij dat de oorspronkelijke variant de betere variant is.

Minister Van Veldhoven sprak over hoe via het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) de wijken met de grootste energiearmoede worden geholpen. Ze wil dat versterken en versnellen en ze wil dat vooral samen met gemeenten doen. Dassen vraagt hoe andere gemeenten dan de 20 grootstedelijke en de 19 die meedoen aan het NPLV ook geld krijgen voor isolatie van woningen. Volgens Van Veldhoven zijn er instrumenten die voor heel Nederland beschikbaar zijn. In het regeerakkoord zijn middelen vrijgemaakt. Als het om meer geld gaat, dan vergt dat een brede afweging. En als er gemeenten zijn met specifieke zorgen, dan hoort ze dat graag. Ze zal er ook met de VNG contact over hebben.

Moties

In tweede termijn zijn 45 moties ingediend die [hier](#) zijn te vinden. Deze zijn voor gemeenten van belang:

- Motie van de leden [Dassen en Teunissen](#) over het Nationaal Isolatie Offensief versneld, breder en toegankelijk uitvoeren.
- Motie van het lid [Bontenbal c.s.](#) over een samenhangende aanpak voor de korte, middellange en lange termijn.

De Kamer stemt op 31 maart 2026 over de moties.

Tweeminutendebat Besluit veilige jaarwisseling

Dit tweeminutendebat over het Besluit veilige jaarwisseling stond formeel in het teken van de uitwerking van AMvB dat kleinschalige lokale vuurwerkevenementen mogelijk moet maken. De VNG heeft eerder schriftelijk aangegeven dat dit nog veel haken en ogen kent in de uitvoering

Een groot deel van het debat ging niet over het besluit zelf, maar over de nog ontbrekende nadeelcompensatie voor de vuurwerkbranche.

De Kamer bevestigt dat het vuurwerkverbod nog niet definitief is: invoering volgt pas als wordt voldaan aan drie randvoorwaarden (handhaving, georganiseerd afsteken en nadeelcompensatie). Gemeenten zitten daarmee in een tussenfase: zij moeten zich voorbereiden op uitvoering, terwijl politieke besluitvorming nog niet is afgerond.

Vuurwerkverbod en randvoorwaarden

De drie eerder door de Kamer gestelde voorwaarden bracht vooral Bikkers (VVD) expliciet terug in het debat en benadrukte dat de Kamer alleen onder deze voorwaarden akkoord is gegaan met het verbod. Hij legde daarbij nadruk op de derde voorwaarde – nadeelcompensatie – en stelde dat zonder duidelijkheid hierover het draagvlak voor het verbod onder druk staat. Daarmee markeert de VVD opnieuw dat het verbod politiek nog conditioneel is. BBB Van der Plas is tegen het verbod en benoemde ook de nadeelcompensatie. Van der Plas stelde dat ondernemers “geen flauw idee” hebben wat zij gecompenseerd krijgen en diende een motie in om compensatie integraal onderdeel van het besluit te houden.

De staatssecretaris ontraadde deze motie, in april komt het voorstel voor nadeelcompensatie en dat dit gekoppeld blijft aan de invoering van het verbod,

Rol en positie van gemeenten

Zalinyan (PRO) benadrukt dat gemeenten verantwoordelijk worden voor het organiseren van vuurwerkevenementen, hun APV en evenementenbeleid moeten aanpassen en behoefte hebben aan ondersteuning. Zij geeft aan dat de VNG al werkt aan ondersteuning en vraagt het kabinet om maximale juridische en praktische hulp.

De staatssecretaris bevestigt dit en verwijst naar een taskforce voor implementatie, intensieve samenwerking met de VNG, en ondersteuning richting gemeenten.

Daarnaast worden gemeenten genoemd bij:

- het meewegen van natuurbelangen bij ontheffingen (motie-Kostić),
- en als uitvoerders van de nieuwe systematiek van georganiseerd vuurwerk.

Leeftijdsgrens vuurwerk (motie Zwinkels)

Zwinkels diende een motie in om de afsteekleeftijd bij ontheffingen te verhogen naar 18 jaar.

Dit diende ze in op advies van politie en de VNG/G4 vanwege de betere handhaafbaarheid.

De motie krijgt oordeel Kamer van de staatssecretaris en wordt expliciet gekoppeld aan uitvoerbaarheid voor gemeenten.

Staatssecretaris Bertram (I&W) bevestigt dat alle drie de voorwaarden moeten zijn ingevuld. De compensatie wordt in april aan de Kamer voorgelegd. Er wordt daarna zeker en vast een plenair debat ingepland welke duidelijkheid zal geven of het vuurwerkverbod er komt eind dit jaar. Wat de compensatie ook zal zijn, de branche zal het te weinig vinden.

Tweeminutendebat Verzamelbesluit bouwwerken leefomgeving 2025

De eerste motie van het lid Steen richt zich op het pur-toezicht. Gemeenten moeten nieuwe regels handhaven, met het risico op uiteenlopende uitvoeringspraktijken en extra regeldruk. De motie beoogt samen met de VNG en omgevingsdiensten te komen tot een landelijke handreiking, zodat toezicht uniformer en risicogerichter wordt ingericht en beter uitvoerbaar is voor gemeenten en bedrijven.

De tweede motie van de leden Steen en Nobel gaat over de toepassing van fastlane en typegoedkeuring bij flexwoningen. De kern is dat herplaatsing van flexwoningen nu opnieuw tot technische toetsing kan leiden, wat vertraging veroorzaakt en ruimte laat voor verschillende interpretaties door gemeenten. De motie wil dit beperken door te regelen dat bij herplaatsing geen nieuwe integrale technische toets nodig is, tenzij er afwijkingen zijn van het goedgekeurde concept. Dit moet procedures versnellen en meer voorspelbaarheid geven in de uitvoering.

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening beoordeelt beide moties positief. De motie over het pur-toezicht krijgt oordeel Kamer. Ook de motie over flexwoningen krijgt oordeel Kamer, met de kanttekening dat voor gestapelde bouw nog nadere uitwerking nodig is.

De twee moties:

- [Motie van het lid Steen over samen met de VNG en omgevingsdiensten een landelijke handreiking pur-toezicht te ontwikkelen;](#)
- [Motie van de leden Steen en Nobel over de fastlane en typegoedkeuring zo uitwerken dat voor flexwoningen die aan typegoedkeuring voldoen bij herplaatsing geen integrale technische toetsing plaatsvindt.](#)

Tweeminutendebat Staat van de infrastructuur

In het tweeminutendebat over de staat van de infrastructuur zet de Kamer nadrukkelijk in op meer sturing op prioritering, tempo en keuzes in het MIRT. Daarmee gaat de Kamer door op het eerdere commissiedebat, waarin de minister juist aangaf dat dit soort fundamentele keuzes beter thuishoren in het nog te voeren debat over strategische keuzes bereikbaarheid.

De ingediende moties laten zien dat de Kamer daar niet op wil wachten en nu al richting wil geven aan de manier waarop projecten worden geselecteerd en uitgevoerd. Voor lokale infra is echter geen aandacht.

De moties van Heutink trekken een duidelijke lijn: eerst bestaande MIRT-projecten afronden voordat nieuwe worden toegevoegd en zorgen dat er jaarlijks concreet nieuwe aanleg wordt gerealiseerd. In dezelfde lijn vragen Heutink en Bikkers om beschikbare middelen sneller en effectiever in te zetten. Dit wijst op politieke druk om besluitvorming en uitvoering te versnellen, wat ook doorwerkt naar medeoverheden die betrokken zijn bij planvorming en uitvoering.

Tegelijkertijd verschuift de discussie nadrukkelijk naar het afwegingskader voor infrastructuur. Verschillende moties proberen daarin accenten te verleggen. Bikkers wil dat economische ontwikkeling en realisatietermijnen explicieter worden meegewogen, terwijl Grinwis en Stoffer juist prioriteit geven aan instandhouding en veiligheid. Andere moties verbreden het kader verder, zoals die van Van Leijen over uitvoerbaarheid en van Boelsma-Hoekstra c.s. en Boelsma-Hoekstra en De Hoop over het meenemen van woningbouw, regionale economie, defensie en brede welvaart. Ook Goudzwaard legt nadruk op bereikbaarheid bij prioritering. Daarmee ontstaat een breder en complexer afwegingskader, waarin meer belangen tegelijkertijd een rol moeten krijgen.

Daarnaast is er duidelijke aandacht voor beheer, onderhoud en uitvoeringscapaciteit. De motie van Stoffer en Grinwis om middelen voor beheer en onderhoud deels in te zetten voor concrete reparaties onderstreept de zorg over de staat van de infrastructuur. Hun aanvullende motie over de impact van taakstellingen bij Rijkswaterstaat laat zien dat ook de uitvoeringskracht zelf onderwerp van zorg is. Dit raakt direct aan gemeenten, die vergelijkbare druk ervaren op capaciteit en onderhoud van hun eigen netwerken.

Op financieel vlak vraagt de Kamer om meer inzicht en aanpassing van systematiek. De motie van Zalinyan en De Hoop richt zich op de verdeling van maatschappelijke kosten tussen gebruikers, terwijl Emiel van Dijk en Vlottes pleiten voor een doelbelasting via de motorrijtuigenbelasting. In samenhang daarmee ligt er een motie van dezelfde indieners die zich uitspreekt tegen het belasten van waardeverminderingen van woningen. Dit raakt aan bredere discussies over bekostiging en verdeling van lasten, ook in relatie tot gebiedsontwikkeling.

De koppeling met woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling komt expliciet terug in de motie van Bickers, die vraagt om woningbouwbelangen mee te wegen in infrastructuurkeuzes. Daarmee wordt infrastructuur nadrukkelijk gezien als randvoorwaarde voor woningbouw, iets wat voor gemeenten een herkenbaar en belangrijk punt is.

Tot slot bevat het debat ook een aantal concrete en gebiedsgerichte voorstellen. Zo vraagt Van der Plas om een alternatief ontwerp als uitgangspunt te nemen voor de Gerrit Krolbrug en wil Goudzwaard voorkomen dat dure levensduurverlenging wordt toegepast bij kunstwerken die het einde van hun levensduur naderen. Dit soort moties laten zien dat de Kamer niet alleen op systeemniveau stuurt, maar ook direct ingrijpt op projecten.

In de reactie van het kabinet benadrukken minister Karremans en staatssecretaris Bertram vooral dat de beschikbare middelen en uitvoeringscapaciteit begrenzend zijn voor de ambities van de Kamer. Zij verwijzen impliciet ook naar het eerdere standpunt dat fundamentele keuzes thuishoren in het debat over strategische keuzes bereikbaarheid. Tegelijkertijd erkennen zij dat onderhoud en instandhouding prioriteit moeten krijgen, juist omdat een groot deel van de infrastructuur het einde van de levensduur nadert. Op voorstellen om middelen anders in te zetten of sneller projecten te realiseren reageren zij terughoudend, met de kanttekening dat herschikking van middelen altijd ten koste gaat van andere projecten. Ook benadrukken zij dat uitvoerbaarheid en capaciteit bij Rijkswaterstaat en andere uitvoerders een randvoorwaarde zijn, en dat nieuwe ambities alleen haalbaar zijn als deze daarmee in balans blijven.

De ingediende moties:

- [Motie van het lid Heutink over zeker twee MIRT-projecten afronden voor toevoeging van een nieuw project;](#)
- [Motie van de leden Heutink en Bickers over voor infrastructuur beschikbare middelen zo goed en zo snel mogelijk inzetten;](#)
- [Motie van het lid Heutink over per kalenderjaar zeker één wegaanlegproject realiseren;](#)
- [Motie van de leden Zalinyan en De Hoop over onderzoeken hoe maatschappelijke kosten zoals die voor aanleg en onderhoud zijn verdeeld over groepen gebruikers;](#)
- [Motie van het lid Bickers over in het afwegingskader voor infrastructuurprojecten rekening houden met de bijdrage aan de economische ontwikkeling;](#)
- [Motie van het lid Bickers over in het afwegingskader voor infrastructuurprojecten expliciet rekening houden met de realisatietermijn;](#)

- [Motie van de leden Grinwis en Stoffer over instandhouding en veiligheid vooropstellen in het afwegingskader;](#)
- [Motie van de leden Emiel van Dijk en Vlottes over van de motorrijtuigenbelasting een doelbelasting maken;](#)
- [Motie van de leden Emiel van Dijk en Vlottes over ondubbelzinnig afstand nemen van plannen die een beslag leggen op \(on\)gerealiseerde waardeinstijgingen van woningen;](#)
- [Motie van de leden Stoffer en Grinwis over de betekenis van de apparaatstaakstelling voor de uitvoeringscapaciteit bij Rijkswaterstaat in kaart brengen;](#)
- [Motie van het lid Van Leijen over de uitvoerbaarheid betrekken bij het afwegingskader;](#)
- [Motie van de leden Stoffer en Grinwis over een deel van de gereserveerde middelen voor beheer en onderhoud beschikbaar stellen voor reparaties bij en onderhoud van infrastructuur;](#)
- [Motie van het lid Boelsma-Hoekstra c.s. over meekoppelende belangen op het gebied van woningbouw, regionale economie, weerbaarheid en defensie meewegen in het afwegingskader;](#)
- [Motie van de leden Boelsma-Hoekstra en De Hoop over het bredewelvaartskader meewegen in het afwegingskader;](#)
- [Motie van het lid Van der Plas over het alternatieve plan met gescheiden verbinding als uitgangspunt nemen voor de tijdelijke fiets- en voetgangersbrug bij de Gerrit Krolbrug;](#)
- [Motie van het lid Goudzwaard over de impact op de bereikbaarheid meewegen bij de prioritering van de instandhoudingsopgave;](#)
- [Motie van het lid Goudzwaard over dure levensduurverlengende maatregelen voorkomen bij kunstwerken die het einde van hun levensduur naderen.](#)

Tweeminutendebat Staat van de Volkshuisvesting

Bij debatten over de volkshuisvesting botsen altijd in wereldbeelden van overheidsregie vs. de markt. Dat uit zich stevast in discussies over de Wet betaalbare huur die nog maar net in werking is getreden maar waar de marktpartijen moord en brand over schreeuwen.

De Hoop (PRO) wil via zijn motie eerst een evaluatie voordat aanpassingen plaatsvinden, terwijl Nobel juist via een motie inzet op directe aanpassing van het woningwaarderingsstelsel om investeringen in middenhuur te stimuleren. Beckerman voegt daar twee moties aan toe die gericht zijn op het beteugelen van huurstijgingen en een tijdelijke huurbevriezing.

Daarnaast ligt de focus op de samenstelling van wijken en woningtoewijzing. Grinwis en Steen vragen via hun motie om de ruimte binnen passend toewijzen te herzien, terwijl Steen afzonderlijk inzet op een motie om maatschappelijke baten structureel mee te nemen in woningbouwprojecten.

Een andere lijn in de moties richt zich op het beter benutten van de bestaande voorraad en nieuwe toegang tot de woningmarkt. Van Leijen wil via een motie woningdelen landelijk mogelijk maken, terwijl Russcher inzet op een pilot waarbij huurgeschiedenis meetelt voor hypotheekverstrekking.

Tegelijkertijd worden via moties concrete uitvoeringskwesties geadresseerd. Van der Plas vraagt om te stoppen met handhaving op recreatiewoningen, terwijl Mooiman meerdere moties indient over onder meer bouwleges, Bibob-toepassing, provinciaal beleid en woningbouwlocaties. Clemminck richt zich met een motie op een landelijke aanpak voor dakloze arbeidsmigranten. De minister houdt in haar reactie vast aan een eigen koers, met name rond de Wet betaalbare huur, en verwijst voor verdere keuzes naar de aangekondigde brief in april. Daarmee blijft de uiteindelijke richting van het beleid nog open, terwijl de Kamer via deze moties duidelijk verschillende accenten neerzet.

De ingediende moties:

- [Motie van het lid De Hoop c.s. over een evaluatie van de Wet betaalbare huur voordat aanpassingen worden voorgesteld;](#)
- [Motie van de leden Grinwis en Steen over de systematiek van en uitzonderingsruimte voor passend toewijzen tegen het licht houden;](#)
- [Motie van het lid Beckerman over een plan om de stijging van de huren te beteugelen;](#)
- [Motie van het lid Beckerman over een huurbevrozing invoeren voor zolang de door de oorlog veroorzaakte energiecrisis voortduurt;](#)
- [Motie van het lid Nobel over het woningwaarderingstelsel indexeren met de consumentenprijsindex plus één procentpunt;](#)
- [Motie van het lid Steen over een methodiek en instrumentarium om maatschappelijke baten mee te nemen in businesscases van bouwprojecten;](#)
- [Motie van het lid Russcher over een pilot waarbij starters op basis van hun huurgeschiedenis een hypotheek kunnen verkrijgen ter hoogte van de gemiddelde maandelijkse huur;](#)
- [Motie van het lid Van Leijen over onderzoeken hoe het Utrechtse model voor woningdelen landelijk kan worden ingevoerd;](#)
- [Motie van het lid Van der Plas over direct stoppen met handhaving op permanente bewoning van recreatiewoningen;](#)
- [Motie van het lid Mooiman over landelijke richtlijnen voor een uniforme en vereenvoudigde toepassing van de Wet Bibob bij woningbouwprojecten;](#)
- [Motie van het lid Clemminck over onderzoeken of de Rotterdamse aanpak voor dakloze arbeidsmigranten landelijk kan worden toegepast;](#)
- [Motie van het lid Mooiman over gemeenten oproepen terughoudend te zijn met het verhogen van bouwleges;](#)
- [Motie van het lid Mooiman over toelichten welke doorbraaklocaties niet zijn geselecteerd;](#)
- [Motie van het lid Mooiman over provincies oproepen geen alternatief beleid te ontwikkelen voor de Ladder voor duurzame verstedelijking bij woningbouw;](#)
- [Motie van het lid Mooiman c.s. over in gesprek met de provincie Zuid-Holland een doorbraak forceren voor de woningbouwprojecten Straathof te Rijpwetering en Zuidrand te Oud Ade.](#)

Wetgevingsoverleg Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en Migratiepact 2026

Maandag 23 maart spraken de leden van de vaste commissie Asiel en Migratie met minister Van den Brink over de *Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en enkele andere wetten in verband met de uitvoering en implementatie van het EU-Asiel- en migratiepact 2026*, kortweg de Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact 2026

Aan het debat namen deel: Boomsma (JA21, vz.), Van Asten (D66), Vondeling (PVV), Ellian (VVD), Westerveld (PRO), Straatman (CDA), Boomsma (JA21), Van der Plas (BBB), Diederik van Dijk (SGP), Teunissen (PvdD), Ceder (ChristenUnie), Dassen (Volt) en Lammers (GMkz).

Relatie met Asielnoodmaatregelenwet, Wet Tweestatusstelsel en Spreidingswet

Van Asten (D66) en Dassen (Volt) benadrukten dat het pact een historische kans biedt om het versnipperde Europese asielbeleid te harmoniseren. Westerveld (PRO) zette daar een principiële kritiek tegenover: het kabinet zou het pact “vervuilen” met nationale keuzes uit de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet Tweestatusstelsel. Daarmee wordt volgens haar niet alleen de Europese bedoeling ondermijnd, maar wordt ook extra druk gelegd op uitvoeringsorganisaties en gemeenten, die de gevolgen van die keuzes moeten dragen in opvang, huisvesting en integratie.

Aan de andere kant van het politieke spectrum klonk juist de roep om meer nationale scherpste. Diederik van Dijk (SGP) en Vondeling (PVV) verdedigden de strengere nationale invulling als noodzakelijk om grip te houden op instroom en de verzorgingsstaat. Van der Plas (BBB) plaatste fundamentele twijfels bij het Europese systeem zelf en waarschuwde dat Nederland opnieuw afhankelijk wordt van andere lidstaten.

De Spreidingswet vormde het meest concrete twistpunt. Straatman (CDA) benadrukte dat spreiding over gemeenten nodig is om de druk eerlijk te verdelen en om situaties zoals in Ter Apel te voorkomen. Vondeling (PVV) verzette zich fel tegen elke vorm van dwang richting gemeenten en wees op het gebrek aan lokaal draagvlak.

De minister positioneerde zich tussen deze lijnen. Hij erkende dat de implementatiewet op onderdelen verder gaat dan strikt noodzakelijk vanuit Europa, maar stelde dat deze keuzes bewust zijn gemaakt om het stelsel in samenhang te laten functioneren. Volgens hem kan het pact niet los worden gezien van nationale wetgeving; juist door die samen te brengen ontstaat volgens hem een werkbaar geheel. Tegelijk onderstreepte hij dat Europese harmonisatie het uitgangspunt blijft en dat Nederland zich niet kan onttrekken aan gezamenlijke afspraken. Over de Spreidingswet gaf hij aan dat spreiding essentieel is om piekdruk op individuele gemeenten te voorkomen en om het systeem als geheel stabiel te houden, al blijft dwang volgens hem nadrukkelijk een ultimatum remedium.

Uitvoering en handhaving: asielketen, gemeenten en juridisering

Er was veel aandacht voor de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. Verschillende partijen wezen op de druk op de IND, het COA en op de rechtspraak, en op de gevolgen daarvan voor gemeenten die verantwoordelijk zijn voor opvang en huisvesting. Westerveld (PRO) en Ceder (CU) waarschuwden dat de gekozen invulling leidt tot extra werklast en juridisering. De toename van procedures en beroepen zou niet alleen de IND en de rechtspraak belasten, maar ook de doorstroom belemmeren, waardoor gemeenten langer opvang moeten bieden. Van Asten (D66) sloot daarbij aan, maar legde meer nadruk op de noodzaak om de uitvoering snel op orde te krijgen, juist om de huidige verstoppingen te doorbreken.

Van der Plas (BBB) benadrukte dat falende uitvoering in andere EU-landen direct doorwerkt in Nederland. Als screening en terugkeer aan de buitengrenzen niet functioneren, komt de druk uiteindelijk weer terecht bij Nederlandse opvanglocaties en dus bij gemeenten. Vondeling (PVV) trok die lijn verder en stelde dat het systeem structureel leidt tot overbelasting van voorzieningen, van woningen tot zorg.

De minister ging uitvoerig in op deze zorgen. Hij erkende dat de implementatie een uitzonderlijk grote operatie is, met veel afhankelijkheden binnen de keten. Tegelijk stelde hij dat de conclusie dat de IND niet klaar zou zijn, te kort door de bocht is. Volgens hem is de dienst voorbereid op de invoering, maar zal het systeem na de startdatum verder moeten worden bijgesteld en doorontwikkeld. Dat achtte hij onvermijdelijk bij een hervorming van deze omvang.

Over de bredere keten benadrukte hij dat het pact juist bedoeld is om de druk structureel te verlagen: snellere procedures, duidelijkere beslismomenten en meer uniformiteit moeten ertoe leiden dat mensen minder lang in opvang blijven. Daarmee zou ook de druk op gemeenten afnemen. Tegelijk erkende hij dat in de overgangsfase juist extra spanning kan ontstaan, omdat oude en nieuwe systemen tijdelijk naast elkaar bestaan.

Wat betreft juridisering stelde de minister dat rechtsbescherming een essentieel onderdeel blijft van het systeem, maar dat het nieuwe stelsel beter is ingericht om procedures te stroomlijnen. Hij betoogde dat een deel van de verwachte toename van procedures samenhangt met keuzes uit eerdere wetgeving, maar dat het pact tegelijkertijd instrumenten biedt om processen efficiënter te maken. Over de rechtspraak gaf hij aan in overleg te zijn om capaciteitsproblemen tijdig te signaleren en waar mogelijk te ondervangen.

Overige aspecten: mensenrechten, kinderrechten en gezinshereniging

Westerveld (PRO), Teunissen (PvdD) en Ceder (CU) benadrukten dat het pact ruimte laat voor humane keuzes en dat het kabinet die ruimte onvoldoende benut. Zij keerden zich tegen detentie van kinderen en tegen beperkingen in gezinshereniging, die volgens hen niet noodzakelijk zijn en bovendien schadelijk kunnen zijn voor integratie. Gemeenten spelen hierin volgens hen een cruciale rol: langdurige onzekerheid en gescheiden gezinnen bemoeilijken participatie en leggen extra druk op lokale voorzieningen.

Daartegenover stelden partijen als PVV en BBB dat strengere regels nodig zijn om draagvlak te behouden. Vondeling (PVV) pleitte voor vergaande beperkingen van instroom en nareis, terwijl Van der Plas (BBB) de nadruk legde op de gevolgen voor woningmarkt en voorzieningen — opnieuw met gemeenten als eindverantwoordelijke uitvoerders.

De minister benadrukte dat het pact expliciet uitgaat van het respecteren van mensenrechten en dat Nederland daaraan gebonden blijft. Tegelijk stelde hij dat snelheid en duidelijkheid in procedures ook in het belang zijn van asielzoekers zelf, omdat langdurige onzekerheid schadelijk is. Over detentie van kinderen gaf hij aan dat dit alleen onder strikte voorwaarden en binnen bestaande juridische kaders kan plaatsvinden, en dat steeds wordt gekeken naar proportionaliteit en alternatieven.

Ten aanzien van gezinshereniging verdedigde hij de gekozen beperkingen als onderdeel van een bredere systematiek waarin verschillende beschermingsstatussen ook verschillende rechten kennen. Volgens hem is dat nodig om het systeem beheersbaar te houden en om verwachtingen te verduidelijken. Tegelijk erkende hij dat deze keuzes ingrijpende gevolgen hebben voor betrokkenen en dat zorgvuldige uitvoering, ook op lokaal niveau, essentieel is om negatieve effecten te beperken.

Amendementen en moties

Amendementen:

Er zijn 27 amendementen ingediend, waarvan er 25 zijn ontraden, die [hier](#) zijn te vinden. De volgende zijn van belang:

- Amendement van de leden [Vondeling en Wilders](#) over het intrekken van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen [Spreidingswet, red.]. Ontraden;
- Amendement van de leden [Lammers en Markuszower](#) over het niet langer verplichten van gemeenten opvang te realiseren. Ontraden;
- Gewijzigd amendement van de leden [Vondeling en Wilders](#) ter vervanging van nr. 30 over strafbaarstelling van illegaliteit met uitzondering van deelnemingsvormen anders dan pleger. Ontraden;
- Nader gewijzigd amendement van de leden [Boomsma en Ceulemans](#) ter vervanging van nr. 34 over de mogelijkheid voor directeuren van AZC-locaties om te verplichten tot deelname aan cursussen. Aanvankelijk ging het amendement over een sollicitatieplicht en om taalcursussen. Minister Van den Brink ontraadde het amendement omdat het problemen had met het deel over de

sollicitatieplicht. Daarom is dit herziene amendement ingediend dat alleen ziet op (taal)cursussen. Daarmee krijgt het gewijzigde amendement Oordeel Kamer.

- Gewijzigd amendement van het lid [Ceder](#) ter vervanging van nr. 21 over een evaluatiebepaling voor ten minste de bepalingen inzake nareis en de bewaring van minderjarigen. Oordeel Kamer.

Moties

In totaal zijn er in tweede termijn twintig moties ingediend, die [hier](#) zijn te vinden. De volgende zijn van belang:

- Motie van de leden [Diederik van Dijk en Boomsma](#) over monitoren in hoeverre het Asiel- en Migratiepact daadwerkelijk bijdraagt aan de beperking van de asielinstream. Oordeel Kamer;
- Motie van het lid [Dassen](#) over een gedetailleerd plan met tijdpad presenteren voor de afbouw van (crisis)noodopvang en het realiseren van reguliere opvangplekken. Ontraden. De minister wil wel werken aan het verminderen van de noodopvang, maar het is te vroeg dat nu al in een gedetailleerd plan te verwerken als hij niet weet waar hij aan toe is met de gemeenten.

Op dinsdag 31 maart wordt gestemd over wetsvoorstel, amendementen en moties.

Wetgevingsoverleg cyberbeveiligingswet en wet weerbaarheid kritieke entiteiten

Het wetgevingsoverleg over de Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten begon als een debat over ontwrichting. Vermeer (BBB) zette de toon met het beeld van de DDoS-aanvallen op Nederlandse stadhuisen en provinciehuizen in april 2025. Daarmee trok hij het onderwerp meteen uit de ICT-hoek en het politieke domein in: digitale verstoring is volgens hem geen incident meer, maar een instrument van hybride oorlogsvoering. Dat frame werkte door in de rest van het debat. Ook Martens-America (VVD) sprak over dagelijkse hybride dreigingen, terwijl Zwinkels (CDA) benadrukte dat het hier gaat om sectoren die de samenleving “draaiende en veilig houden”.

Brede steun voor de wet, maar veel wantrouwen over de manier waarop

Niemand in het debat maakte bezwaar tegen het doel van de wetten. De Kamer zag breed dat de weerbaarheid van vitale en belangrijke organisaties omhoog moet. Maar vrijwel vanaf het begin schoof de discussie door naar de vraag of het kabinet die noodzaak niet te veel vertaalt in extra lasten, onduidelijkheden en bestuurlijke drukte. Vermeer was daarin het scherpst. Hij waarschuwde dat Nederland opnieuw “het braafste jongetje van de klas” dreigt te worden door boven op Europese verplichtingen nationale koppen te zetten. Die kritiek richtte zich niet alleen op bedrijven, maar nadrukkelijk ook op medeoverheden. In een van de weinige passages waarin de VNG letterlijk in het debat wordt genoemd, zei hij: “Organisaties zoals het IPO en de VNG waarschuwen al langere tijd dat de impact van deze wet zowel financieel als organisatorisch aanzienlijk zal zijn.” Daarmee legde hij meteen de vinger op een gevoelig punt: gemeenten krijgen nieuwe verantwoordelijkheden, maar de financiële en organisatorische consequenties zijn nog niet goed uitgewerkt.

Ook de roep om een UDO kwam terug. De VNG vroeg om een zorgvuldig uitgevoerde UDO en Vermeer vroeg waarom die nog niet was afgerond en of de wet pas volledig in werking kan treden als duidelijk is dat gemeenten en provincies de uitvoering aankunnen. Van den Berg (JA21) verdiepte die kritiek. Hij plaatste vraagtekens bij de samenhang tussen beide wetten, wees op open einden in de uitvoering en hield de minister voor dat juist decentrale partijen verantwoordelijk worden gemaakt zonder volledig zicht op kosten, capaciteit en uitvoerbaarheid. Zijn bijdrage had veel meer het karakter van een juridische en bestuurlijke stresstest: klopt de opbouw van de wet, zijn de boetes proportioneel, is de zorgplicht voldoende bepaald, en wie houdt straks eigenlijk toezicht op wie?

Gemeenten als uitvoerder én als eerste opvang van maatschappelijke ontwrichting

Voor gemeenten zat de belangrijkste politieke lijn niet alleen in de vraag of zij onder toezicht komen te staan, maar vooral in de erkenning dat cyberincidenten uiteindelijk lokaal neerslaan. Juist daar kwam een spanningsveld bloot te liggen: de burgemeester is verantwoordelijk voor openbare orde en crisisbeheersing, maar krijgt in het huidige wetsvoorstel niet vanzelfsprekend toegang tot de informatie die nodig is om die rol waar te maken. Daarmee ontstaat een gat precies op het moment dat een digitaal incident overgaat in een fysieke verstoring van de samenleving.

El Boujdaini maakte dat punt concreet door het te vertalen naar wetgeving. In haar *amendement* regelt zij dat CSIRT's structureel samenwerken met burgemeesters en voorzitters van veiligheidsregio's en relevante informatie kunnen delen over dreigingen, kwetsbaarheden en incidenten. De onderliggende redenering is nadrukkelijk lokaal: verstoringen bij bijvoorbeeld ziekenhuizen, energiebedrijven of vervoerders kunnen direct gevolgen hebben voor de openbare orde. Zonder tijdige informatie kan lokaal bestuur daar niet adequaat op reageren. Tegelijkertijd maakt het amendement duidelijk dat een convenant daarvoor onvoldoende is, omdat een wettelijke grondslag nodig is om deze informatiedeling daadwerkelijk te borgen. De minister ontraadt het amendement, omdat het erg ingewikkeld is om deze bevoegdheden in de wet zelf vast te leggen. Het botst dan met andere afspraken. Om die reden probeert hij El Boujdaini te overtuigen om hetzelfde te vragen in een motie, zodat hij er wel mee aan de slag kan. In de tweede termijn diende El Boujdaini dan ook deze motie in over de informatiepositie van burgemeesters en voorzitters van veiligheidsregio's. Deze motie kreeg Oordeel Kamer.

Toezicht werd het grote spanningsveld van het debat

Waar de Kamer het meest zichtbaar op vastliep, was het toezicht stelsel. Vermeer en Van den Berg waarschuwden allebei voor dubbel toezicht, meerdere boetes en onduidelijkheid over wie leidend is als een organisatie onder beide wetten valt. Faber (PVV) bracht daar nog een andere dimensie in door te vragen hoe onafhankelijk toezicht eruitziet als de overheid in sommige gevallen in feite op de overheid toeziet. Zij gebruikte daar het beeld bij van "de slager keurt zijn eigen vlees". Bij de nucleaire sector wees zij bovendien op de spanning tussen bestaande onafhankelijke toezichtstructuren en de nieuwe rol van vakministers. Dit overlapte met de zorgen van gemeenten die te maken krijgen met overlappende verplichtingen en de oproep dat structurele samenhang tussen de wetten en departementen nodig is.

Minister Van Weel ging daar in zijn beantwoording niet in mee door één toezichthouder of een vaste lead in de wet zelf aan te wijzen. Hij zegt juist dat dit "niet met een schaarstje te knippen is" en dat je door de diversiteit van het landschap moeilijk op wetsniveau kunt vastleggen welke toezichthouder steeds het voortouw heeft. Zijn antwoord was dus procedureel: niet de wet zelf moet dat volledig dichtregelen, maar samenwerkingsafspraken tussen toezichthouders moeten meer helderheid geven. Politiek is dat een herkenbare ministeriële lijn: wel erkennen dat er spanning zit, maar die vooral oplossen via uitvoering en afstemming, niet via een hardere wettelijke keuze. Zwinkels vroeg in de tweede termijn door naar de termijn waarop die samenwerkingsafspraken er moeten zijn. De minister zegde toe dat dit voor de invoering van de Cyberbeveiligingswet met de Kamer worden gedeeld.

Amendementen en moties

Amendementen

- 36764-12 Amendement [Kathmann](#) over de interventiebevoegdheid van de minister. Ontraden; er wordt nog een apart amendement ingediend dat Oordeel Kamer krijgt;
- 36764-13 Amendement [Kathmann](#) over een voorhangbepaling. Oordeel Kamer;
- 36764-14 Amendement [El Boujdaini](#) over informatie delen met de burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio. Ontraden, wordt mogelijk ingetrokken;
- 36765-9 Amendement [Faber](#) over het vervallen van de grondslag aanvullende sectoren, subsectoren en categorieën van entiteiten aan te wijzen. Ontraden;
- 36765-10 Amendement [Kathmann](#) over de thans bij AMvB geregelde interventiebevoegdheid op wetsniveau vastleggen. Ontraden; er komt nog een apart amendement over de inspanningsverplichting dat Oordeel Kamer zal krijgen;
- 36765-11 Amendement [Kathmann](#) over een lichte voorhang van de krachtens artikel 15, vierde lid, vast te stellen AMvB. Oordeel Kamer.

Moties

De Kamer diende 12 moties in:

- 36765-12 Motie [Van den Berg](#) over halfjaarlijks informeren over de toepassing van artikel 34 van de Wwke. Oordeel Kamer;
- 36764-15 Motie [El Boujdaini](#) over de informatiepositie van burgemeesters en voorzitters van de veiligheidsregio's versterken bij cyberincidenten met gevolgen voor de openbare orde. Oordeel Kamer;
- 36764-16 Motie [El Boujdaini en Kathmann](#) over een cybersecuritystelsel voor het Caribisch deel van het Koninkrijk dat aansluit bij het niveau in Europees Nederland. Oordeel Kamer;
- 36764-17 Motie [Zwinkels](#) over het versterken van de uitwisseling van dreigingsinformatie binnen ketens. Oordeel Kamer;
- 36764-18 Motie [Kathmann](#) over onderzoek naar een wettelijke nazorgplicht bij persoonsgegevenslekken op grote schaal. Oordeel Kamer; wordt nog verduidelijkt in het dictum
- 36764-19 Motie [Kathmann](#) over het inrichten van één centraal meldloket. Ontraden;
- 36764-20 Motie [Kathmann](#) over relevante organisaties proactief oproepen om de vitaalbeoordeling uit te voeren. Oordeel Kamer na interpretatie;
- 36764-21 Motie [Kathmann](#) over bij de evaluatie bezien of de wetten aangepast kunnen worden met betrekking tot verplichtingen uit lagere regelgeving. Oordeel Kamer, wordt nog gewijzigd;
- 36764-22 Motie [Van den Berg](#) over zo min mogelijk dubbeling voor entiteiten die zowel onder de Cyberbeveiligingswet als de Wwke vallen. Oordeel Kamer;
- 36764-23 Motie [Van den Berg](#) over verplichtingen, bewijslasten, auditlogica en verantwoordingsinformatie onder de Cbw en de Wwke zo veel mogelijk harmoniseren met BIO en ENSIA. Oordeel Kamer;
- 36764-24 Motie [Van den Berg](#) over geen meervoudige beboeting voor hetzelfde feitencomplex. Oordeel Kamer.

Commissiedebat klimaatbeleid – akkoord gebouwde omgeving

Dit debat heeft per ongeluk twee titels gekregen op de Kamersite

Er stonden drie lijnen centraal. Ten eerste het tempo en de mate van verplichting in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Ten tweede de vraag hoeveel ruimte gemeenten krijgen om eigen keuzes te maken. Ten derde de verdeling van kosten en de betaalbaarheid voor inwoners, met name huurders en andere groepen die afhankelijk zijn van collectieve oplossingen.

Isolatieoffensief

Hoer is altijd brede steun voor, maar de accenten liepen uiteen. Jeremy Mooiman (PVV) legde namens de PVV de nadruk op betaalbaarheid, vrijwilligheid en uitvoerbaarheid. Hij zette isolatie neer als de meest logische verduurzamingsmaatregel, maar waarschuwde voor extra eisen en verplichtingen die kosten opdrijven. Hanneke Steen (CDA) en Pieter Grinwis (CU) kozen een andere insteek en Robin van Leijen (D66) vond dat verplichtingen het juist goedkoper maken.

Steen vroeg nadrukkelijk hoe gemeenten het al beschikbare geld sneller kunnen inzetten en hoe meer op resultaat gestuurd kan worden. Grinwis legde extra nadruk op de collectieve aanpak via gemeenten en op de vraag hoe die beter kan aansluiten op de praktijk van VvE's. Sandra Beckerman en Sjoukje van Oosterhout plaatsten isolatie sterker in het kader van energiearmoede en ontzorging van huishoudens. Jurgen Nobel steunde verduurzaming, maar richtte zich vooral op standaardisering en het terugdringen van lokale extra eisen waar hij in ongeacht welk debat tegen ageert. Dat leidde tot een botsing met Van Oosterhout, die juist verdedigde dat gemeenten ruimte moeten houden om waar nodig verder te gaan dan het landelijke minimum.

Minister Boekholt-O'Sullivan bevestigde dat het isolatieoffensief in belangrijke mate via gemeenten loopt. Zij wees erop dat de gemeentelijke aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma in 2025 echt op gang is gekomen en dat verdere versnelling nodig blijft. Daarbij koppelde zij de lokale uitvoering nadrukkelijk aan ontzorging van bewoners. Ook gaf zij aan dat het Energiehuis verder wordt uitgewerkt als duidelijk lokaal loket voor verduurzaming. Voor gemeenten is dat relevant omdat het Rijk daarmee inzet op meer herkenbare en samenhangende ondersteuning richting bewoners.

Warmtenetten

Bij warmtenetten zijn de verschillen scherper. Robin van Leijen en Sjoukje van Oosterhout zetten namens D66 en GroenLinks-PvdA sterk in op warmtenetten als noodzakelijke route in de energietransitie. Zij vroegen vooral om duidelijkheid, financiële dekking en een steviger landelijke regie, juist omdat gemeenten, corporaties en bewoners zonder die randvoorwaarden moeilijk verder kunnen. Pieter Grinwis sloot daarbij aan, maar legde meer nadruk op het ontbreken van structurele financiering en op de noodzaak om corporaties en VvE's perspectief te geven.

Sandra Beckerman (SP) koos een meer sociaaleconomische benadering en stelde dat warmtenetten alleen houdbaar zijn als huurders er niet op achteruitgaan. Zij maakte van betaalbaarheid en woonlasten het kernpunt van haar kritiek. Jeremy Mooiman en Tom Russcher (FvD) waren kritischer op warmtenetten als systeem en plaatsten die in een bredere kritiek op kostbare of volgens hen te dwingende verduurzaming.

De minister bleef warmtenetten verdedigen als belangrijke oplossing, met name in stedelijke gebieden. Zij hield vast aan de lijn dat gemeenten via warmteprogramma's duidelijkheid aan bewoners moeten gaan bieden over het alternatief voor aardgas. Tegelijk erkende zij dat de financiering en de kostenstructuur nog niet voldoende zijn uitgewerkt en zij daar met VNG en KGG stappen op wil maken.

Normering hybride warmtepomp

Jeremy Mooiman (PVV) en Tom Russcher (FvD) zagen normering als feitelijke dwang die voor huishoudens en corporaties tot hoge kosten kan leiden. Jurgen Nobel koos een tussenpositie. Hij benadrukte dat voorspelbaarheid belangrijk is en wilde voorkomen dat mensen telkens met wisselend beleid worden geconfronteerd, maar liet tegelijk ruimte om te kijken hoe de norm uitpakt voor huishoudens die financieel niet meekomen. Robin van Leijen verdedigde juist dat duidelijke normstelling nodig kan zijn om schaal, investeringszekerheid en uiteindelijk lagere kosten te bereiken.

Minister Boekholt-O'Sullivan gaf aan dat zij de normering van hybride warmtepompen verder wil uitwerken, maar hield de precieze vorm nog open. Zij onderstreepte dat huishoudens niet in de knel mogen komen en dat zorgvuldig moet worden gekeken naar de gevolgen voor bestaande bouw. Voor gemeenten betekent dit dat het landelijke kader nog niet is uitgekristalliseerd, terwijl zij later wel met de lokale uitvoering en communicatie te maken krijgen.

Salderingsregeling en zonnepanelen

Sandra Beckerman bracht nadrukkelijk de gevolgen van de afbouw van de salderingsregeling voor huurders naar voren. Zij stelde dat huurders en lagere inkomens eerst is voorgehouden dat zonnepanelen juist voordeel zouden opleveren, maar dat een deel van hen na 2027 financieel slechter uitkomt dan huurders zonder zonnepanelen.

De minister erkende dat dit een gevoelig punt is, maar gaf in dit debat geen nieuwe financiële oplossing. Zij verwees er wel naar dat zonnepanelen ook na 2027 nog besparing op de energierekening kunnen opleveren en dat wordt onderzocht hoe huurders beter geïnformeerd kunnen worden over het verhogen van eigen gebruik. Voor gemeenten is relevant dat deze discussie lokaal kan terugkomen in wijkaanpakken en in de samenwerking met corporaties, juist waar vertrouwen in verduurzaming kwetsbaar is.

VvE's en Nationaal Warmtefonds

VvE's kwamen in het debat nadrukkelijk naar voren als een categorie waar verduurzaming moeilijk van de grond komt. Pieter Grinwis legde hier het sterkste accent op. Hij vroeg hoe de collectieve lijn in het isolatiebeleid beter kan aansluiten op de VvE-structuur, hoe langjarige financieringszekerheid kan worden geboden en of voldoende middelen beschikbaar blijven voor de VvE-leningen. Ook vroeg hij aandacht voor onderhoud aan collectieve rookgasafvoeren en de samenhang met de gasketelproblematiek. Tom Russcher benaderde VvE's juist vanuit zeggenschap en verzette zich tegen een lagere besluitvormingsdrempel voor verduurzamingsmaatregelen, omdat volgens hem een kleine meerderheid dan grote investeringen kan afdwingen. Hanneke Steen en ook andere woordvoerders plaatsten VvE's vooral in de bredere zoektocht naar uitvoerbaarheid en versnelling.

Hier kwam ook het Nationaal Warmtefonds in beeld. Grinwis wees erop dat de vraag naar rentevrije leningen sterk oploopt en vroeg expliciet of het fonds in 2027 en 2028 open kan blijven en zo nodig extra middelen krijgt. Daarnaast koppelde hij het Warmtefonds direct aan de VvE-opgave, onder meer via de VvE-lening en mogelijke ondersteuning bij onderhoud en verduurzaming.

Minister Boekholt-O'Sullivan erkende dat VvE's achterlopen op onderhoud en verduurzaming en dat versnelling voor deze doelgroep nodig is. Zij gaf aan dat gemeenten via de SPUK Lokale Aanpak Isolatie al steun kunnen bieden aan woningen in VvE-verband en dat wordt gekeken naar extra gerichte ondersteuning voor eigenaren die dat nodig hebben. Ook zei zij dat het Warmtefonds, samen met de SVVE-subsidie en de gemeentelijke aanpak, voorlopig onderdeel blijft van het financieringspalet voor VvE's. Over het Nationaal Warmtefonds was haar lijn positief maar terughoudend: zij noemde het fonds

succesvol, zei het belangrijk te vinden dat het open kan blijven, maar verbond nieuwe financiële ruimte aan bredere kabinetsbesluitvorming. Zij zegde wel toe de Kamer daarover na de augustusbesluitvorming per brief te informeren. Voor gemeenten is dat relevant, omdat juist in stedelijke gebieden veel verduurzamingsopgaven samenkomen in VvE-complexen en lokale voortgang sterk afhankelijk is van stabiele landelijke financiering.

Vleermuizen

Het punt van de vleermuizen werd ingebracht door Jeremy Mooiman en Jurgen Nobel, die beiden wezen op onduidelijkheid en vertraging rond natuurregels bij isolatie. Mooiman koppelde dit aan de terugval in de isolatiesector en aan de behoefte aan eenduidig beleid. Nobel plaatste het in een bredere kritiek op complexe vergunningstrajecten en vroeg hoe procedures eenvoudiger en voorspelbaarder kunnen worden.

Minister Boekholt-O'Sullivan erkende dat soortenbescherming, en in het bijzonder de vleermuisproblematiek, een serieuze belemmering vormt voor de uitvoering van isolatiebeleid. Zij gaf aan te werken aan een landelijke gedragscode samen met onder meer provincies, de isolatiebranche en de VNG. Die moet meer duidelijkheid en uniformiteit bieden. Voor gemeenten is dit direct van belang, omdat juist zij in de lokale uitvoering vastlopen op uiteenlopende interpretaties en vertragingen.

Commissiedebat Participatiewet

Dinsdag 24 maart debatteerden de leden van de vaste commissie SZW met minister Aartsen over de Participatiewet. Aan het debat namen deel: Van der Lee (GL-PvdA, vz.), Lahlah (GL-PvdA), Van Meetelen (PVV), Moinat (GMkz), Hamstra (CDA) en Biekman (D66), De Beer (VVD), Flach (SGP), Van Brenk (50+), Ceder (CU) en Ceulemans (JA21).

Eigenlijk kwam dit debat te vroeg. De Kamer had heel veel vragen maar het kabinet, in dit geval minister Aartsen, is nog bezig met de uitwerking van veel onderdelen van het Regeerakkoord. Dat bleek uit het feit dat hij een baaierd aan brieven toezegde de komende maanden waarin meer informatie zou volgen. Het waren er zoveel dat aan het einde van het debat de minister de afspraak maakte een brief met een totaaloverzicht naar de Kamer te sturen. Lahlah (GL-PvdA) vroeg een tweeminutendebat aan dat op een later moment zal worden gepland.

Participatiewet in balans

Lahlah stelde dat de Participatiewet voor veel mensen geen springplank maar een fuik is, waarin bestaanszekerheid eerst wordt afgebroken voordat hulp op gang komt. Daarbij wees zij nadrukkelijk op de grote verschillen tussen gemeenten, die leiden tot ongelijkheid afhankelijk van woonplaats. Ceder (CU) en Hamstra (CDA) sloten daarbij aan door te wijzen op de hardheden in de uitvoering: gemeenten voelen zich vaak gedwongen regels strikt toe te passen, met weinig ruimte voor maatwerk. In het bijzonder kwam de positie van chronisch zieken terug. Volgens meerdere woordvoerders horen zij niet thuis in een systeem dat primair gericht is op arbeidstoeleiding. Tegelijkertijd bleef de vraag hoe gemeenten deze groep moeten behandelen – binnen de Participatiewet of via een andere wettelijk regime – nadrukkelijk op tafel liggen.

Daartegenover legden Van Meetelen (PVV), Moinat (GMkz) en Ceulemans (JA21) meer nadruk op activering en verplichtingen. Voor hen is de bijstand nadrukkelijk tijdelijk en moeten gemeenten mensen actief naar werk begeleiden, met duidelijke grenzen en tegenprestaties. Maatschappelijke participatie als vorm van tegenprestatie werd door deze woordvoerders met scepsis tegemoet getreden. De Beer

(VVD) zocht een middenweg en pleitte voor een aanpak waarin gemeenten intensieve begeleiding combineren met duidelijke prikkels richting werk. Het spanningsveld tussen vertrouwen en controle, en de rol van gemeenten daarin, liep als rode draad door het debat.

Ceulemans wees De Beer er wel op dat de intensieve begeleiding van mensen die snel weer aan het werk kunnen een keerzijde heeft. Het gevaar is dat mensen die minder gemakkelijk aan het werk komen minder of geen begeleiding krijgen en hierdoor langer in de bijstand blijven. Van Aartsen zag dat probleem niet. Wat hem betreft is het geen of-of vraag maar en-en.

Minister Aartsen erkende dat de wet knelt en dat er mensen in zitten die er eigenlijk niet in thuishoren, met name chronisch zieken. Tegelijkertijd benadrukte hij dat de Participatiewet het laatste vangnet is en dat gemeenten moeten blijven sturen op participatie. Hij gaf aan dat tegenprestaties niet alleen in de vorm van werk hoeven, maar ook via maatschappelijke participatie kunnen worden ingevuld. Daarmee onderstreepte hij het belang van wederkerigheid, terwijl hij gemeenten ruimte liet voor maatwerk. Een fundamentele herziening is volgens hem nodig, maar complex en tijdrovend, juist omdat gemeenten zorgvuldig moeten kunnen bepalen wie wel en niet kan werken. Op korte termijn wil hij samen met gemeenten zoeken naar oplossingen binnen de bestaande praktijk.

Zoektermijn voor jongeren

Lahlah bekritiseerde de vier weken zoektermijn voor jongeren als een symbool van wantrouwen, die jongeren zonder vangnet direct in de problemen brengt en gemeenten belemmert om tijdig hulp te bieden. Biekman (D66) toonde zich gevoelig voor dat argument en benadrukte dat gemeenten ruimte moeten krijgen om jongeren eerder te ondersteunen en schulden te voorkomen. Vanuit dat perspectief werd gepleit voor meer preventie en een actievere rol van gemeenten aan de voorkant.

Daartegenover stonden Van Meetelen en De Beer, die de zoektermijn juist zien als een belangrijk signaal dat werk voorop staat en dat gemeenten niet meteen in een zorgmodus moeten schieten. Jongeren moeten volgens hen eerst zelf verantwoordelijkheid nemen en worden gestimuleerd richting werk of opleiding. De zoektermijn fungeert daarbij als instrument om die houding te versterken.

De minister hield vast aan de zoektermijn als principiële keuze binnen het stelsel. Volgens hem moeten jongeren eerst zelf zoeken naar werk of opleiding voordat zij een beroep doen op bijstand. Tegelijkertijd benadrukte hij dat gemeenten ruimte hebben om af te wijken wanneer jongeren daadwerkelijk in de knel komen. Hij erkende de groei van het aantal jongeren in de bijstand en wees op aanvullende initiatieven om deze groep beter te begeleiden, waarbij gemeenten een centrale rol spelen.

Wajong

De positie van Wajongers leidde tot brede zorgen. Biekman en Van Brenk (50+) wezen op de kwetsbare positie van deze groep en de moeilijkheid om duurzaam werk te vinden. Daarbij kwam nadrukkelijk het garantiebedrag naar voren: meerdere woordvoerders maakten duidelijk dat het wegvallen daarvan leidt tot forse inkomensachteruitgang en onzekerheid. Van Brenk sprak over concrete inkomensverliezen die voor veel mensen niet op te vangen zijn, terwijl Flach (SGP) benadrukte dat kwetsbare groepen niet financieel mogen worden benadeeld door beleidswijzigingen. Daarnaast werd gewezen op de beperkte kansen op regulier werk en het belang van beschermt werk of andere vormen van participatie. Gemeenten spelen hierin een sleutelrol, maar lopen volgens de Kamer tegen grenzen aan in capaciteit en mogelijkheden om passende ondersteuning te bieden.

Minister Aartsen erkende dat het beëindigen van het garantiebedrag grote impact heeft en gaf aan dat dit vraagstuk voor hem zwaar weegt. Tegelijkertijd wees hij op de logica dat uitkeringen eindigen als iemand in eigen onderhoud kan voorzien. Hij kondigde aan te komen met oplossingen om de negatieve inkomenseffecten te verzachten. Daarbij benadrukte hij dat gemeenten, samen met uitvoeringsorganisaties en sociaal ontwikkelbedrijven, een cruciale rol hebben in het bieden van begeleiding en passende werkplekken.

Taaleis

De taaleis werd door verschillende fracties gezien als lakmoesproef voor de uitvoering door gemeenten. Van Meetelen, Moinat en Ceulemans stelden dat gemeenten de eis onvoldoende handhaven, waardoor de wet aan kracht verliest en ongelijkheid ontstaat. Zij pleitten voor strengere controle en zo nodig sancties richting gemeenten die nalaten te handhaven. De Beer onderschreef het belang van de taaleis, maar legde meer nadruk op een combinatie van handhaving en begeleiding richting werk.

De minister onderstreepte dat de taaleis essentieel is voor participatie en dat gemeenten deze moeten uitvoeren. Hij erkende dat de toepassing in de praktijk uiteenloopt en gaf aan dat gemeenten die structureel niet handhaven daarop worden aangesproken. Tegelijkertijd wees hij op knelpunten in de uitvoering die samen met gemeenten moeten worden opgelost.

Sociale Werkvoorziening en beschut werk

Over de sociale werkvoorziening en beschut werk bestond brede overeenstemming over het belang ervan, maar niet over de uitvoering. Van Meetelen, Hamstra en Biekman benadrukten dat deze voorzieningen essentieel zijn voor mensen die niet in regulier werk terechtkunnen, maar dat gemeenten sterk verschillen in toegang en uitvoering. Dat leidt volgens hen tot willekeur en onzekerheid voor inwoners. Tegelijkertijd werd gewezen op de groeiende vraag naar beschut werk en de noodzaak van een robuuste sociale infrastructuur, juist bij economische tegenwind.

De minister erkende de verschillen tussen gemeenten en gaf aan dat deze deels voortkomen uit lokale keuzes. Hij werkt aan een eerlijker verdeling van middelen en extra investeringen in de infrastructuur, maar benadrukte dat gemeenten ruimte moeten houden om voorzieningen passend in te richten. Verdere uitwerking volgt later, waarbij ook wordt gekeken naar de rol van de regionale samenwerking.

Banenafpraak

De achterblijvende resultaten van de banenafpraak vormden een terugkerend punt van zorg. Biekman, De Beer en Van Brenk constateerden dat de doelstellingen niet worden gehaald, terwijl de behoefte aan arbeid groot is. Zij riepen op tot verbeteringen en een actievere rol van gemeenten in het verbinden van werkzoekenden en werkgevers. Ook werd benadrukt dat gemeenten van elkaar moeten leren en succesvolle aanpakken breder moeten toepassen.

Minister Aartsen erkende dat de doelstellingen niet zijn gehaald, maar wees erop dat er wel degelijk veel banen zijn gerealiseerd. Hij wil de banenafpraak verbeteren via overleg met werkgevers en andere partners en door knelpunten weg te nemen, zonder het systeem volledig te herzien. Gemeenten blijven daarbij een cruciale schakel, maar moeten beter worden ondersteund om resultaten te boeken.

Niet-gebruik en proactieve dienstverlening

Het niet-gebruik van regelingen en de noodzaak van proactieve dienstverlening kwamen vooral naar voren bij Ceder, die pleitte voor betere gegevensuitwisseling zodat gemeenten mensen actief kunnen benaderen. Volgens hem ligt hier een sleutel om bestaanszekerheid te verbeteren en te voorkomen dat mensen buiten beeld blijven. Omdat het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening gegevensuitwisseling met o.a. de Belastingdienst nog niet mogelijk maakt, schiet het wetsvoorstel volgens Ceder tekort. Ook andere woordvoerders benadrukten dat gemeenten meer aan de voorkant moeten opereren in plaats van af te wachten tot mensen zich melden.

De minister gaf aan dat stappen worden gezet richting proactieve dienstverlening, maar dat dit gefaseerd gebeurt. De uitwisseling van gegevens wordt verder verkend, maar is nog niet volledig ingericht. Gemeenten krijgen hierin een centrale rol, waarbij hij het belang van uitvoerbaarheid en zorgvuldigheid benadrukte.

Oekraïners

In de discussie over Oekraïense ontheemden kwam vooral de uitvoeringspraktijk van gemeenten aan bod. Lahlah vroeg hoe gemeenten 60.000 mensen adequaat kunnen begeleiden wanneer de Tijdelijke Regeling eindigt. Vooral omdat gemeenten hiervoor vooralsnog geen extra middelen krijgen. Lahlah waarschuwde voor toenemende druk op de uitvoering. Daarmee werd het bredere vraagstuk zichtbaar van gemeentelijke capaciteit binnen het stelsel.

De minister schetste een positiever beeld maar leek nog niet op de hoogte van de verwachte en abrupte instroom van Oekraïners in de bijstand. Hij noemde de begeleiding van Oekraïners een voorbeeld van snelle en effectieve toeleiding naar werk. Volgens hem kunnen gemeenten hiervan leren bij de aanpak van andere groepen, zoals statushouders. Tegelijkertijd onderkende hij dat dit vraagt om blijvende ondersteuning van gemeenten en een goed georganiseerde uitvoering.

Commissiedebat Armoede en Schulden

Op donderdag 26 maart debatteerden de leden van de vaste commissie SZW met minister Vijlbrief (SZW) en staatssecretaris Van Bruggen (JenV) over het armoede- en schuldenbeleid. Aan het debat namen deel: Van der Lee (PRO, vz.), Flach (SGP), Ceder (CU), Wiersma (BBB), Moinat (GMkz), Van Brenk (50+), Biekman (D66), Mulder (PVV), Lahlah (PRO), Hamstra (CDA), De Beer (VVD), Van Houwelingen (FvD), Dijk (SP) en Ceulemans (JA21).

Vanwege tijdgebrek kon er geen tweede termijn worden gehouden. Flach vroeg een tweeminutendebat aan, dat kan worden gebruikt om nog openstaande vragen te stellen. Het is nog niet bekend wanneer dat debat zal worden gepland.

Niet-gebruik en proactieve dienstverlening

Het debat opent met brede zorg over het hardnekkige niet-gebruik van regelingen. Flach (SGP) en Biekman (D66) benadrukken dat mensen vaak niet weten waar ze recht op hebben of verdwalen in het woud aan loketten, terwijl juist de meest kwetsbaren daardoor buiten beeld blijven. Kamerleden wijzen erop dat gemeenten hierin een sleutelrol spelen: zij signaleren vroeg, maar de uitvoering verschilt sterk per gemeente, zoals Moinat (GMkz) benadrukt. Sommige gemeenten slagen erin regelingen automatisch toe te kennen, maar lopen dan financieel vast, aldus Dijk (SP). De roep klinkt om landelijke opschaling van succesvolle lokale aanpakken en betere gegevensuitwisseling, zodat gemeenten

proactiever kunnen handelen. Ook wordt gepleit voor inzet van banken en vrijwilligers om mensen eerder te bereiken.

De minister erkent dat niet-gebruik een fundamenteel probleem is en dat de overheid actiever moet worden. Hij verwijst naar de Wet proactieve dienstverlening, die in april wordt behandeld, en stelt nadrukkelijk, in antwoord op vragen van Lahlah (PRO), dat budgettaire overwegingen geen reden mogen zijn om niet-gebruik te laten voortbestaan. Tegelijkertijd geeft hij aan dat verschillen tussen gemeenten nog onvoldoende in beeld zijn en dat hij wil bezien of daar beter inzicht in kan komen. Gemeenten krijgen volgens hem via landelijke programma's ondersteuning, maar hij erkent dat verdere verbetering nodig is om mensen daadwerkelijk te bereiken.

Kritiek op effecten van het regeerakkoord

Vrijwel alle oppositiepartijen uiten stevige kritiek op de combinatie van bezuinigingen op sociale zekerheid en zorg en de relatief beperkte compensatie voor armoedebestrijding. Wiersma (BBB), Mulder (PVV) en Dijk (SP) waarschuwen dat de voorgenomen maatregelen juist zullen leiden tot meer armoede, terwijl de beschikbare 150 miljoen euro voor armoedebestrijding volgens hen onvoldoende is. Lahlah benadrukt dat vooral kinderen hiervan de dupe dreigen te worden en vraagt om scherpere doelen binnen het beleid. Ook hier speelt de rol van gemeenten: zij krijgen extra verantwoordelijkheden, maar niet altijd voldoende middelen om de gevolgen van rijksbeleid op te vangen.

De minister verdedigt het kabinetsbeleid door te wijzen op de noodzaak om het stelsel houdbaar te houden, maar erkent dat er oog moet zijn voor mensen die klem komen te zitten. Hij benadrukt dat de 150 miljoen euro bedoeld is om juist die groepen te ondersteunen en dat verdere uitwerking van hervormingen nog volgt. Over de precieze effecten op armoede wil hij later uitgebreider rapporteren, waarbij hij aangeeft dat het streven is om armoede te laten dalen, maar dat volledige uitbanning niet realistisch is.

Rol overheid als schuldeiser

Een opvallend breed gedeelte kritiek richt zich op de overheid zelf als schuldeiser. Flach (SGP), Ceder (CU), Van Brenk (50+) en anderen wijzen op de rol van het CJIB en de stapeling van boetes en verhogingen. Volgens hen draagt de overheid zo actief bij aan problematische schulden, terwijl zij van private partijen juist sociaal incasseren verlangt. Gemeenten zien de gevolgen hiervan terug in hun schuldhulpverlening, waar inwoners met snel oplopende schulden aankloppen.

Staatssecretaris Van Bruggen erkent dat hier verbetering nodig is. Ze wees op pilots, waaronder een kosteloze betalingsherinnering door het CJIB en betere doorverwijzing naar gemeentelijke schuldhulp. Tegelijkertijd houdt zij vast aan een gefaseerde aanpak en lopende juridische procedures rond boeteverhogingen. Zij benadrukt dat het doel is om verdere schuldopbouw te voorkomen, maar dat veranderingen binnen bestaande wettelijke kaders moeten plaatsvinden. Daarmee blijft spanning bestaan tussen principiële kritiek uit de Kamer en de voorzichtige koers van het kabinet.

Gezinnen en kinderen

In het debat komt herhaaldelijk naar voren dat armoede onder gezinnen en kinderen bijzondere aandacht verdient. Lahlah (GL-PvdA) schetst hoe armoede doorwerkt in gezondheid, ontwikkeling en kansen, terwijl Wiersma (BBB) en Van Brenk (50+) wijzen op de druk op gezinnen door stijgende kosten. Ook hier zijn gemeenten cruciaal, omdat zij via lokale regelingen en voorzieningen directe

ondersteuning bieden. Tegelijkertijd leidt dat tot ongelijkheid: de kansen van een kind verschillen per gemeente.

De minister erkent dit probleem en geeft aan dat hij met gemeenten in gesprek is over harmonisatie en normstelling, waarbij hij benadrukt dat een te laag landelijk niveau geen oplossing is. Hij kondigt aan dat er gewerkt wordt aan betere cijfers over kinderarmoede en dat de hervorming van kindregelingen verder wordt uitgewerkt. Daarmee blijft het evenwicht zoeken tussen landelijke kaders en lokale uitvoering.

Jongeren en schulden

Een groot deel van het debat richt zich op jongeren, die volgens meerdere Kamerleden steeds vaker in de schulden raken. Ceder (CU) en Biekman (D66) wijzen op de rol van *buy now, pay later*-diensten en de verleidingen van online consumptie. Gemeenten signaleren deze problematiek vroeg, maar bereiken slechts een deel van de jongeren daadwerkelijk. Vrijwilligers en scholen spelen volgens de Kamer een belangrijke rol in preventie en financiële educatie.

De staatssecretaris kondigt aan dat strengere regels voor *buy now, pay later* in voorbereiding zijn, waaronder kredietwaardigheidstoetsen vanaf lage bedragen en strengere leeftijdsverificatie. Ook wordt gewerkt aan bredere registratie van schulden. De minister vult aan dat gemeenten via vroegsignalering al veel jongeren benaderen, maar dat de effectiviteit nog moet worden vergroot. Daarmee ligt er een duidelijke opdracht om landelijke regelgeving en lokale uitvoering beter op elkaar te laten aansluiten.

Gokken

Tot slot klinkt stevige kritiek op de rol van de gokindustrie in het ontstaan van schulden. Flach (SGP) en Van Brenk (50+) pleiten voor vergaande beperkingen, waaronder een verbod op reclame of zelfs een totaalverbod. Zij wijzen erop dat gemeenten de gevolgen zien in hun schuldhulpverlening, waar gokschulden steeds vaker voorkomen.

Het kabinet toont zich bereid om maatregelen te onderzoeken, met name gericht op bescherming van jongeren, maar blijft terughoudend over vergaande verboden. De staatssecretaris benadrukt dat bestaande instrumenten, zoals zelfuitsluiting, beter onder de aandacht moeten worden gebracht. Daarmee blijft ook op dit punt de spanning zichtbaar tussen de urgentie die in de Kamer wordt gevoeld en de meer stapsgewijze aanpak van het kabinet.

Commissiedebat GGZ en Suïcidepreventie

Donderdag 26 maart debatteerden de leden van de vaste commissie VWS met minister Hermans over GGZ en Suïcidepreventie. Aan het debat namen deel: Mohandis (GL-PvdA, vz.), Ten Hove (GMkz), Synhaeve (D66), Westerveld (PRO), Bikker (CU), Wiersma (BBB), Wendel (VVD), Tijmstra (CDA), Van Meetelen (PVV), Dobbe (SP), Diederik van Dijk (SGP) en Coenradie (JA21).

Synhaeve heeft een tweeminutendebat aangevraagd dat op een later moment zal worden gepland.

Algemeen (IBO Mentale Gezondheid en GGZ, samenhang met IZA/AZWA, relatie met Op de Rem)

Het debat over de geestelijke gezondheidszorg en suïcidepreventie stond in het teken van groeiende zorgen over de mentale gezondheid van Nederlanders en de vraag of het huidige stelsel nog wel toereikend is. Kamerleden uit vrijwel alle fracties schetsten een beeld van een systeem dat piept en kraakt, met olopende wachttijden en een toenemende druk op zowel patiënten als professionals. Ten

Hove (GMkz) vroeg nadrukkelijk waarom de kabinetsreactie op het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) zo lang op zich laat wachten, terwijl de problematiek urgent is. Synhaeve (D66) en Westerveld (PRO) benadrukten dat de ambities om wachttijden terug te dringen moeilijk te rijmen zijn met andere beleidskeuzes die juist extra druk veroorzaken. Bikker (CU) bracht een bredere analyse in en stelde dat de problemen niet alleen in de zorg liggen, maar voortkomen uit een samenleving die steeds individualistischer en prestatiegerichter is geworden.

De analyse van een “hypernerveuze samenleving” werd door meerdere woordvoerders aangehaald als verklaring voor de groeiende mentale problematiek. Daarbij klonk de oproep om mentale gezondheid niet langer uitsluitend als zorgvraag te benaderen, maar als een breed maatschappelijk vraagstuk dat raakt aan onderwijs, werk, bestaanszekerheid en gemeenschapszin. De samenhang met bestaande afspraken binnen het IZA en AZWA werd daarbij nadrukkelijk genoemd: volgens de Kamer moet de uitvoering daarvan sneller en consistentere, om daadwerkelijk effect te hebben.

Minister Hermans erkende dat het IBO een fundamentele analyse bevat en richting geeft voor noodzakelijke hervormingen, maar gaf aan dat een zorgvuldige kabinetsreactie tijd vraagt. Tegelijkertijd benadrukte zij dat stilzitten geen optie is en dat via de bestaande akkoorden al stappen worden gezet. Aan de IZA- en AZWA-tafels worden volgens haar concrete afspraken gemaakt die in de praktijk tot verbetering moeten leiden, al erkende zij dat niet alle doelen binnen de gestelde termijnen haalbaar zijn. Zij gaf aan dat tempo noodzakelijk is, maar dat dit ook realistisch moet zijn, gezien de complexiteit van het stelsel. De minister schetste haar inzet als tweesporenbeleid: enerzijds het zo snel mogelijk verbeteren van de huidige situatie, bijvoorbeeld door wachttijden aan te pakken, en anderzijds het voorbereiden van structurele hervormingen op basis van het IBO. Daarbij benadrukte zij dat het uiteindelijke doel is om zowel de toegankelijkheid van zorg te verbeteren als te voorkomen dat het systeem in de toekomst opnieuw vastloopt.

Mentale gezondheid

In het deel van het debat over mentale gezondheid kwamen zowel preventie als de acute knelpunten in de zorg aan bod. Synhaeve (D66) pleitte voor meer openheid over mentale problemen en suïcide en stelde dat versnippering van initiatieven effectieve hulp in de weg staat. Wiersma (BBB) en Wendel (VVD) sloten zich daarbij aan en benadrukten dat meer centrale regie nodig is om te bepalen welke interventies daadwerkelijk werken. Tegelijkertijd klonk brede zorg over de wachttijden in de GGZ. Westerveld (PRO) en Tijmstra (CDA) wezen erop dat juist mensen met complexe problematiek het langst wachten, terwijl hun situatie vaak verslechtert in de tussentijd. Ook werd aandacht gevraagd voor kwetsbare groepen zoals daklozen en mensen met een verstandelijke beperking, die vaak tussen verschillende systemen in vallen.

De rol van gemeenten kwam in dit verband nadrukkelijk naar voren. Zij zijn verantwoordelijk voor delen van de jeugdzorg en spelen een belangrijke rol in preventie en ondersteuning in de wijk. Kamerleden wezen erop dat gemeenten beter in staat moeten worden gesteld om die rol te vervullen, onder meer door duidelijke kaders en voldoende middelen. Ook werd gewezen op het belang van laagdrempelige steunpunten in buurten en op scholen, waar problemen vroegtijdig gesignaleerd kunnen worden.

De minister ging uitgebreid in op de wachttijden en de organisatie van zorg. Zij benadrukte dat gemeenten via wetgeving worden verplicht om in hun regiovisies expliciet aandacht te besteden aan wachttijden en aan wat als acceptabel wordt beschouwd. Tegelijkertijd gaf zij aan dat de Treeknormen, hoewel belangrijk, geen wettelijke normen zullen worden, omdat zij afkomstig zijn uit de sector zelf. Wel

worden deze normen geactualiseerd. Daarnaast zet zij in op proactieve zorgbemiddeling, waarbij zorgverzekeraars en aanbieders actiever moeten helpen om mensen sneller op de juiste plek te krijgen.

Een belangrijk onderdeel van haar aanpak is het beter benutten van beschikbare capaciteit. De minister gaf aan dat lichte zorgvragen vaker buiten de specialistische GGZ moeten worden opgevangen, bijvoorbeeld in groepsverband of binnen het sociaal domein. Dit moet ruimte creëren voor mensen met complexe problematiek die specialistische zorg nodig hebben. Zij erkende dat dit vraagt om betere samenwerking met gemeenten en gaf aan dat hierover al gesprekken lopen. Ook onderstreepte zij dat iedereen die zorg nodig heeft, deze moet krijgen, inclusief specifieke groepen zoals asielzoekers en ontheemden, en dat de capaciteit daarop moet worden ingericht.

Suïcidepreventie

Het onderwerp suïcidepreventie werd door vrijwel alle woordvoerders als urgent en indringend neergezet. Synhaeve (D66) benadrukte dat het aantal suïcides onder jongeren onacceptabel hoog is en dat openheid en gerichte interventies noodzakelijk zijn. Bikker (CU) sprak van een “rode vlag” en wees op diepere maatschappelijke oorzaken, terwijl Wiersma (BBB) en anderen de toenemende druk op hulplijn 113 aanhaalden als teken dat de problematiek groeit.

De Kamer maakte zich vooral zorgen over de financiering en toegankelijkheid van 113. Nu het gebruik toeneemt, bestaat de vrees dat de capaciteit onvoldoende is om alle hulpvragen op te vangen. Meerdere woordvoerders drongen aan op structurele financiering en snelle duidelijkheid, zodat de bereikbaarheid van de hulplijn gegarandeerd blijft. Ook werd gewezen op de noodzaak van preventie via onderwijs en via laagdrempelige voorzieningen, waarin gemeenten een belangrijke rol spelen.

Minister Hermans erkende het cruciale belang van 113 en stelde dat zij toewerkt naar een duurzame en stabiele financiering voor de langere termijn. Zij gaf aan dat zij hierover in gesprek is met de organisatie en dat het doel is om de hulplijn structureel te borgen. Tegelijkertijd benadrukte zij dat het budget samenhangt met de taken die voortvloeien uit de Wet suïcidepreventie. Voor de korte termijn gaf zij aan dat zij zelf in gesprek gaat met 113 om eventuele tekorten of knelpunten op te lossen en de Kamer daarover te informeren.

Daarnaast ging de minister in op de stijgende suïdecijfers onder jonge vrouwen. Zij kondigde aan dat een onderzoeksprogramma wordt opgezet in samenwerking met ZonMW, dat later dit jaar verder wordt uitgewerkt en volgend jaar van start gaat. Ook besteedde zij aandacht aan de rol van online informatie en sociale media. Hoewel zij het belang van betrouwbare informatie benadrukte, gaf zij aan dat er momenteel geen wettelijke verplichting is voor platforms om door te verwijzen naar hulpinstanties. Wel wordt binnen het kabinet gewerkt aan breder beleid rond algoritmes en online veiligheid, waarbij ook de relatie met mentale gezondheid wordt meegenomen.

Overlap met sociaal domein

Een belangrijk terugkerend thema in het debat was de verwevenheid van mentale gezondheid met het sociaal domein. Kamerleden benadrukten dat veel problemen niet primair medisch zijn, maar voortkomen uit sociale omstandigheden zoals armoede, eenzaamheid en gebrek aan perspectief. Wendel (VVD) vroeg expliciet of de routes naar ondersteuning in het sociaal domein voldoende bekend zijn en pleitte voor nauwer overleg met de VNG. Ook andere woordvoerders benadrukten dat gemeenten een sleutelrol spelen in preventie, vroege signalering en ondersteuning.

De minister onderkende het belang van het sociaal domein en gaf aan dat een verschuiving nodig is waarbij lichte hulpvragen vaker daar worden opgevangen. Dit moet niet alleen de druk op de GGZ verlichten, maar ook beter aansluiten bij de aard van veel problemen. Zij gaf aan dat hierover afspraken zijn gemaakt met de VNG, onder meer over basisfunctionaliteiten die overal beschikbaar moeten zijn. Ook wordt gewerkt aan het verbeteren van de vindbaarheid van voorzieningen, zodat mensen sneller de juiste ondersteuning kunnen vinden.

Daarnaast wees zij op de structurele financiering van laagdrempelige steunpunten, die vanaf 2027 beschikbaar komt. Deze steunpunten moeten een belangrijke rol spelen in preventie en het vroegtijdig opvangen van problemen. De minister benadrukte dat samenwerking tussen publieke en private partijen, bijvoorbeeld in initiatieven tegen eenzaamheid, hierbij van grote waarde kan zijn. Tegelijkertijd gaf zij aan dat verdere uitwerking nodig is om de rolverdeling tussen zorg en sociaal domein goed vorm te geven.

Overig

In het slotdeel van het debat kwamen diverse aanvullende onderwerpen aan bod. Zo werd gesproken over de druk op de langdurige GGZ, de effecten van marktwerking en de positie van ongecontracteerde zorg. Verder kwamen onderwerpen als euthanasie bij psychiatrisch lijden, antidepressivagebruik bij jongeren en wachttijden in de transgenderzorg aan bod. Ook werd gewezen op het belang van ondersteuning bij seksueel geweld.

De minister gaf aan dat op verschillende van deze punten nog nadere uitwerking volgt. Zij stelde dat de euthanasiewet volgens haar goed functioneert en dat eventuele aanpassingen primair aan de beroepsgroep zijn. Voor andere onderwerpen, zoals transgenderzorg en onbegrepen gedrag, kondigde zij aan dat zij in gesprek gaat met betrokken partijen en de Kamer later zal informeren.

Commissiedebat Politie

Het commissiedebat Politie op 25 maart ontvouwde zich langs twee duidelijke lijnen: een stevig debat over het vertrouwen binnen de politieorganisatie en een fundamentele discussie over wat nog wél en wat niet meer tot de kerntaken van de politie behoort. Juist op dat tweede punt raakt het debat direct aan gemeenten, die steeds nadrukkelijker in beeld komen als uitvoerder van taken die nu bij de politie landen.

Politie als sluitstuk van falende systemen

Al vroeg in het debat legde Coenradie (JA21) de vinger op een gevoelige plek: de politie wordt volgens haar structureel ingezet voor problemen die elders ontstaan. Zij stelde scherp dat “de politie geen zorginstelling [is], geen maatschappelijk vangnet en geen probleemoplosser voor elk falend systeem in dit land.” Daarmee zette zij de toon voor een bredere politieke lijn: de politie staat onder druk doordat andere domeinen – met name zorg en sociaal domein – tekortschieten. In het debat werd dat het meest concreet bij personen met verward of onbegrepen gedrag. Straatman (CDA) onderstreepte dat probleem, maar bracht ook realisme in: zolang de zorgketen niet op orde is, blijft de politie degene die “op het laatste moment [moet] ingrijpen als veiligheid in het geding is.” Mutluer (GL-PvdA) verbond dit aan eerdere parlementaire verkenningen en wees op een gebrek aan regie in de keten: “We zien een enorme versnippering. Degene die erover gaan die pakken hun rol niet op.”

In deze uitwisseling werd ook expliciet vooruitgewezen naar het commissiedebat van 9 april over personen met verward gedrag, waar dit vraagstuk inhoudelijk verder wordt uitgediept. Voor gemeenten is dat een herkenbaar spanningsveld. Enerzijds klinkt de oproep om zorgtaken weg te halen bij de politie, anderzijds wordt impliciet zichtbaar dat die taken ergens anders belegd moeten worden – vaak lokaal, binnen gemeentelijke verantwoordelijkheid voor zorg, veiligheid en crisisbeheersing.

Herijking van taken: ambitie versus uitvoerbaarheid

Coenradie pleitte voor een fundamentele herijking van politietaken binnen een jaar. Dat voorstel kreeg direct weerstand van Straatman, die waarschuwde dat dit geen recht doet aan de complexiteit van het probleem en de inspanningen die al lopen. De discussie ging daarmee niet zozeer over de richting – daar was brede overeenstemming – maar over tempo en haalbaarheid. Ook Ellian (VVD) haakte hierop aan door de vraag te stellen of alles nog wel thuishoort in het strafrecht en bij de politie. Hij verwees expliciet naar discussies over verplichte zorg en de grenzen van individuele vrijheid, en erkende dat de politie “het niet meer kan bolwerken” met de huidige taakstelling.

Vertrouwen in de politieorganisatie onder druk

Naast de inhoudelijke taakdiscussie werd het debat gedomineerd door de vertrouwenscrisis binnen de politie, naar aanleiding van de kwestie rond de “1700 medewerkers”. Meerdere Kamerleden, waaronder Van der Plas (BBB) en Struijs (50PLUS), spraken over een diep beschadigd vertrouwen tussen werkvloer en korpsleiding. Coenradie ging het verst door te stellen dat de korpsleiding zou moeten vertrekken. Mutluer koos een andere invalshoek en benadrukte dat het probleem niet alleen bij personen ligt, maar in het systeem zelf.

De minister van J&V reageerde hier uitgebreid op en erkende de ernst van de situatie. Hij gaf aan dat de gebeurtenissen “heel veel politie medewerkers [hebben] geraakt” en dat er sprake is van een bredere vertrouwenskloof die niet alleen door één incident is ontstaan. Hij benoemde ook de druk waaronder agenten werken, waarbij zij niet alleen handelen vanuit professionaliteit, maar ook rekening houden met beeldvorming en maatschappelijke reacties.

Capaciteit, middelen en prioriteiten

Door het debat heen liep ook een onderstroom van vragen over de inzet van middelen. Ondanks miljardeninvesteringen wordt op de werkvloer volgens meerdere Kamerleden weinig verbetering ervaren. Coenradie sprak over geld dat verdwijnt in “programma’s, projectleiders, consultants en managementlagen.” Ellian (VVD) stelde de fundamentele vraag wat de samenleving terugziet van een politiebegroting van bijna 9 miljard euro. Daarbij werd opnieuw de koppeling gemaakt met taakbelasting: meer geld zonder duidelijke keuzes leidt niet automatisch tot meer effectiviteit.

Er is tot slot een tweeminutendebat aangevraagd.

Commissiedebat Regio en grensoverschrijdende samenwerking

Op woensdag 25 maart debatteerde de Kamer over ‘de regio’ en wat daar precies onder wordt verstaan. Op de agenda stond ook grensoverschrijdende samenwerking, een belangrijk issue voor grensgemeenten.

Regio als politiek verhaal: van achterstelling naar erkenning

Het debat opent met een stevig politiek frame. Keijzer (Lid Keijzer) zet de regio neer als tegenhanger van een Haagse werkelijkheid die volgens haar te vaak wordt gedomineerd door de Randstad. Ze schetst hoe beleid dat in Den Haag rationeel lijkt – zoals accijnsverhogingen – in grensregio's een kettingreactie veroorzaakt: mensen wijken uit naar het buitenland, winkels verdwijnen, voorzieningen volgen en uiteindelijk komt de sociale samenhang onder druk te staan. Het is een beeld dat blijft hangen: nationaal beleid dat lokaal ontwrichtend uitpakt. Vermeer (BBB) borduurt daarop voort, maar verschuift de focus naar de rol van het rijk. Hij waarschuwt dat regio's niet opnieuw de plek mogen worden waar nationale opgaven worden “geparkeerd”. In zijn woorden moet het Nationaal Programma Vitale Regio's niet dienen om problemen uit de Randstad op te lossen, maar om regio's zelf te versterken. Daarmee raakt hij aan een bredere ondertoon in het debat: wantrouwen tegen beleid dat ogenschijnlijk voor de regio is, maar in de praktijk andere doelen dient.

Van losse maatregelen naar een afwegingskader

Boelsma-Hoekstra (CDA) probeert het gesprek te verleggen naar structuur. Haar centrale punt is dat het probleem niet alleen zit in geld of projecten, maar in de manier waarop beleid tot stand komt. Ze zoekt naar een “afwegingskader” waarin niet alleen economische modellen, maar ook maatschappelijke effecten en regionale verschillen worden meegenomen. Die lijn krijgt bijval. Huizenga (D66) stelt dat gelijke kansen niet betekenen dat overal dezelfde regels gelden, maar dat beleid recht moet doen aan verschillen tussen regio's. Ze pleit voor maatwerk en stelt voor om een regio-uitvoeringstoets te ontwikkelen. Meulenkamp (VVD) legt het probleem vervolgens bij de organisatie van het rijk zelf: beleid wordt nog te vaak per ministerie gemaakt, terwijl de effecten zich juist opstapelen in de regio. Hij pleit voor een meer integrale, “horizontale” aanpak.

Minister Heerma sluit zich bij deze analyse aan en erkent dat het beleid lange tijd is gestuurd door rendementsdenken. Daardoor werden regio's waar het al goed ging verder versterkt, terwijl andere gebieden minder aandacht kregen. Tegelijk nuanceert hij het beeld dat er niets gebeurt: volgens hem is er al een kentering zichtbaar, met meer aandacht voor brede welvaart en regionale verschillen. “De zon gaat niet ineens schijnen met de komst van een nieuwe minister,” zegt hij.

Geld en het ravijnjaar

Hoewel de Kamer elkaar inhoudelijk vindt, loopt het debat vast zodra het over geld gaat. Tseggai (GL-PvdA) brengt het ravijnjaar expliciet in en koppelt dat aan het ontbreken van structurele financiering voor regio's. Zij vat het scherp samen: zonder structureel geld blijven ambities voor vitale regio's leeg. Clemminck (JA21) zet daar nog een stap bovenop en stelt dat geen enkel programma of deal opweegt tegen structurele financiering van gemeenten. Hij verzet zich tegen tijdelijke middelen en versnipperde regelingen, en pleit voor een fundamentele herziening van de financieringslogica. Boelsma-Hoekstra houdt de boot af en verwijst naar een later debat over gemeentefinanciën, wat zichtbaar tot irritatie leidt bij andere woordvoerders. Tseggai vindt het teleurstellend dat Boelsma niet verder in wil gaan op deze vraag: “het CDA heeft haar handtekening gezet onder een regeerakkoord met een financiële plaat, waar geen oplossing is gevonden voor het ravijnjaar.” Clemminck vindt het een gemiste kans dat het CDA bij de coalitieonderhandelingen niet geregeld heeft dat regio's en gemeenten structureel voldoende middelen krijgen.

De minister blijft op dit punt voorzichtig. Hij spreekt over uitvoeringsagenda's en het in beeld brengen van opgaven, maar doet geen concrete toezeggingen over structurele middelen. Wel benadrukt hij dat

het kabinet het principe “elke regio telt” onderschrijft en dat dit structureel onderdeel moet worden van beleid.

Het nationaal programma als beginpunt, niet als eindpunt

Het Nationaal Programma Vitale Regio's vormt een rode draad in het debat. De waardering ervoor loopt uiteen. Waar sommige woordvoerders het zien als een noodzakelijke eerste stap, plaatsen anderen kanttekeningen bij het ontbreken van structurele financiering en het risico van tijdelijke oplossingen. De minister positioneert het programma nadrukkelijk als basis. Hij kondigt aan te werken aan aanvullende “strategische agenda's” met regio's en geeft aan dat hij de komende maanden in gesprek gaat met verschillende gebieden, van Zeeland tot Friesland. Op basis daarvan wil hij de Kamer voor de zomer informeren over de verdere uitwerking. Opvallend is dat hij expliciet aangeeft dat het beleid zich niet moet beperken tot de elf regio's in het programma. Daarmee probeert hij het debat te verbreden en tegemoet te komen aan zorgen dat andere regio's buiten beeld blijven.

Leefbaarheid als terugkerend motief

Onder de meer abstracte discussies over beleidslogica en financiering ligt een concreet verhaal over leefbaarheid. Meerdere Kamerleden wijzen op het verdwijnen van voorzieningen, druk op openbaar vervoer en het sluiten van scholen. Huizenga spreekt over het ontbreken van een goede basis, terwijl anderen voorbeelden geven van studenten die niets hebben aan hun Ov-kaart of dorpen waar voorzieningen langzaam verdwijnen. Boelsma-Hoekstra brengt daarnaast de positie van vrijwilligers en verenigingen in. Zij wijst op de toenemende regeldruk die initiatieven uit de samenleving onder druk zet, met voorbeelden variërend van paasvuren tot lokale projecten die vastlopen in regelgeving. De minister erkent het belang van deze sociale infrastructuur en kondigt de uitwerking van een gemeenschapsfonds aan, gericht op voorzieningen als buurthuizen en dorpswinkels. Hij koppelt dit aan het versterken van gemeenschapskracht en samenredzaamheid.

Samenwerking tussen rijk en regio

Een terugkerend thema is de verhouding tussen rijk en regio. Huizenga vraagt expliciet of de regierol van het rijk moet verschuiven van sturen naar samenwerken. Meulenkamp benadrukt de noodzaak van betere samenwerking tussen ministeries én met andere overheden. De minister neemt deze lijn over en spreekt over een gelijkwaardige samenwerking tussen rijk en regio. Hij benadrukt dat regio's niet moeten worden gezien als uitvoeringsloket, maar als partner. Tegelijk onderstreept hij zijn eigen rol als coördinerend minister en “ambassadeur voor de regio's”, met als taak om departementen en regio's beter met elkaar te verbinden. Daarbij introduceert hij het idee van “horizontale sturing”: grote opgaven moeten niet meer alleen per ministerie worden benaderd, maar gezamenlijk. Taskforces en interdepartementale samenwerking moeten daarbij helpen, al erkent hij dat het traditionele verticale denken niet volledig zal verdwijnen.

Grensregio's en praktische barrières

Het debat raakt ook aan grensoverschrijdende samenwerking, al blijft dit minder uitgewerkt dan andere thema's. Kamerleden wijzen op praktische problemen, zoals gebrekkig openbaar vervoer over de grens en verschillen in systemen en regels. De minister erkent het belang van samenwerking met buurlanden, zeker in een tijd van geopolitieke spanningen, maar blijft in zijn beantwoording relatief algemeen. De concrete invulling van grensoverschrijdende samenwerking lijkt daarmee nog in ontwikkeling.

Er is tot slot een tweeminutendebat aangevraagd.

Stemmingen over alle begrotingen

Op dinsdag 24 maart heeft de Tweede Kamer gestemd over de begrotingen voor het jaar 2026. Daarbij zijn ook alle ingediende amendementen in stemming gekomen. Hieronder enkele opvallende aangenomen amendementen:

Binnenlandse Zaken

- 36800-VII-51 Amendement [Huizenga](#) over een onderzoek naar de daderprofielen van online haat en bedreigingen van politici;
- 36800-VII-65 Gewijzigd amendement [Kröger en Dassen](#) over diepgaand onderzoek naar het inzetten van burgerberaden in de representatieve democratie;
- 36800-VII-91 Gewijzigd amendement [Clemminck en Tijs van den Brink](#) over het overboeken van de gelden voor lokale politieke partijen naar de Begroting van het Gemeentefonds;
- 36800-B-19 Gewijzigd amendement [Clemminck en Tijs van den Brink](#) over een decentralisatie-uitkering ten gunste van lokale politieke partijen;
- 36800-VII-92 Gewijzigd amendement [Meulenkamp](#) over een pilot om AI toe te passen bij het verwerken van WOO-verzoeken;
- 36800-VII-93 Gewijzigd amendement [Sneller en Meulenkamp](#) over extra middelen voor ProDemos.

Justitie en Veiligheid

- 36800-VI-34 Amendement [Michon-Derkzen en Sneller](#) over aanvullende middelen voor het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid;
- 36800-VI-66 Amendement [Diederik van Dijk c.s.](#) over aanvullende middelen voor de Decentralisatie-uitkering uitstapprogramma's prostituees;
- 36800-VI-124 Gewijzigd amendement [Bikker c.s.](#) over aanvullende middelen voor het Platform ondermijning kleine zeehavens.

Infrastructuur en Waterstaat

- [Amendement van het lid Grinwis over middelen ten behoeve van het openbaar vervoer](#).
NB: de fractie van FvD had per ongeluk voor gestemd, waardoor dit amendement is aangenomen;
- [Amendement van de leden Huidekooper en Zwinkels over middelen voor repair cafés](#).

Economische Zaken

- 36800-XIII-20 Gewijzigd amendement [Kisteman c.s.](#) over middelen voor aanvullende financiering van de Impulsaanpak winkelgebieden.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

- 36800-XV-40 Amendement [Ceder c.s.](#) over middelen voor het initiatief van SchuldHulpMaatje;
- 36800-XV-42 Gewijzigd amendement [Flach en Ceder](#) over middelen voor de Alliantie Vrijwillige Schuldhulp;
- 36800-XV-101 Amendement [Ergin c.s.](#) over middelen om te waarborgen dat schuldhulpverlening sociaal, zorgvuldig en duurzaam is;
- 36800-XV-102 Gewijzigd amendement [Ergin c.s.](#) over middelen voor effectievere vormen van participatiebevordering van kwetsbare jongeren;

Volksgezondheid, welzijn en sport

- 36800-XVI-57 Amendement [Mohandis](#) over middelen voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur voor zwemles voor kinderen die opgroeien in armoede;
- 36800-XVI-88 Gewijzigd amendement [Klaver en Vliegenthart](#) over middelen voor een fijnmazige wijkgerichte aanpak van vaccinatieproblematiek;
- 36800-XVI-95 Gewijzigd amendement [Bikker c.s.](#) over middelen voor suïcidepreventie;
- 36800-XVI-185 Gewijzigd amendement [Bikker c.s.](#) over middelen voor de publieke gezondheidszorg en infectieziektebestrijding om de zorg weerbaar te maken.

Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp

- 36800-XVII-61 Amendement [Kröger c.s.](#) over het voor pleiten en beïnvloeden in Nederland kunnen aanwenden van de reeds beschikbare financiering voor het maatschappelijk middenveld op artikel 3.3.

Dinsdag 24 maart

Er waren ook nog reguliere stemmingen.

Moties begrotingsdebat SZW

Relevante aangenomen moties:

- [Motie van het lid Lahlah c.s. over met spoed de heropening van het Tijdelijk Noodfonds Energie verkennen;](#)
- [Motie van het lid Lahlah c.s. over het Nibud vragen om een doorrekening van de kabinetsplannen voor voorbeeldhuishoudens;](#)
- [Motie van het lid Lahlah c.s. over een oplossing waardoor mensen met een Wajong-uitkering niet meer onterecht kwijtscheldingen mislopen.](#)
- [Motie van het lid Neijenhuis c.s. over meer inzicht in de onderliggende oorzaken voor de uitval van met name jonge vrouwen op de arbeidsmarkt.](#)
- [Motie van het lid Michon-Derkzen over het opschalen van bewezen arbeidsmarktprogramma's voor statushouders.](#)
- [Motie van het lid Michon-Derkzen over ondernemers nadrukkelijker betrekken bij de uitwerking van de hervormde Wet verbetering poortwachter](#)
- [Motie van het lid Michon-Derkzen over de hervormde transitievergoeding met prioriteit uitwerken](#)
- [Motie van het lid De Beer c.s. over het uitwerken van een concrete terugvalmogelijkheid voor de WIA en de Wajong](#)
- [Motie van het lid Ceulemans over onderzoeken welke regelingen in omliggende landen bijdragen aan lager ziekteverzuim en minder instroom in arbeidsongeschiktheidsregelingen](#)
- [Motie van het lid Hamstra c.s. over in kaart brengen wat er precies nodig is voor het automatisch uitkeren van inkomensondersteuning](#)
- [Motie van het lid Hamstra c.s. over scenario's uitwerken voor mogelijke ontwikkelingen in energieprijzen](#)
- [Motie van de leden Van Ark en Neijenhuis over op korte termijn aan de slag gaan met het harmoniseren van het aantal leefvormvarianten in de AOW](#)
- [Motie van de leden Ergin en Ceulemans over voor het zomerreces meer richting geven aan de uitwerking van de Zelfstandigenwet](#)
- [Motie van het lid Ergin over de Kamer periodiek informeren over de effecten van de handhaving van schijnzelfstandigheid op de arbeidsmarkt](#)

- [Motie van de leden Flach en Ceulemans over alternatieven voor de verlaging van het maximumdagloon](#)
- [Motie van de leden Flach en Kisteman over een eenvoudige kantoren-RI&E](#)
- [Motie van de leden Ceder en Flach over bevorderen dat de verlaging van het maximumdagloon geen nadelige gevolgen heeft voor ouders](#)
- [Motie van het lid Ceder over uitspreken dat de premieopslag moet verdwijnen](#)
- [Motie van de leden Ceder en Flach over de samenwerking met vrijwilligersorganisaties binnen de schuldhulpverlening versterken](#)
- [Motie van het lid Ceder over het met urgentie voorzetten van de uitwerking van het collectief afbetalingsplan en de zorgplicht voor deurwaarders](#)
- [Motie van het lid Van Brenk over het ontwikkelen van uniforme kengetallen om pensioenuitvoerders te kunnen beoordelen op de kosten van uitvoering](#)
- [Motie van het lid Van Brenk over bevestigen dat het Nederlandse pensioenstelsel het best gefinancierde pensioenstelsel van de eurozone is](#)
- [Motie van de leden Dassen en Biekman over met gemeenten bespreken of de laptopregeling overgeheveld kan worden naar het Rijk](#)
- [Motie van het lid Moinat over rekening houden met verlenging van de subsidieactiviteiten van het Armoedefonds](#)
- [Motie van het lid Moinat over onderzoeken hoe lasten op arbeid structureel verlaagd kunnen worden](#)
- [Motie van het lid Moinat over inzichtelijk maken hoeveel mensen via re-integratietrajecten duurzaam aan het werk komen](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Neijenhuis c.s. over een samenhangend plan om arbeidsmarkttekorten te adresseren \(t.v.v. 36800-XV-54\)](#)
- [Gewijzigde motie van de leden Van Brenk en Lahlah over uitspreken dat de meest kwetsbaren ontzien zullen worden bij het maken van beleidskeuzes inzake sociale zekerheid \(t.v.v. 36800-XV-89\)](#)

Moties begrotingsdebat LVVN

Aangenomen zijn:

- [Motie van het lid Bromet over een versnellingsplan voor de biologische landbouw](#)
- [Motie van de leden Bromet en Ouwehand over dierwaardigheid nadrukkelijk betrekken bij de stikstofaanpak](#)
- [Motie van het lid Vellinga-Beemsterboer over een integraal en ecologisch effectief nationaal natuurherstelplan](#)
- [Motie van de leden Podt en Lohman over afspraken met ketenpartners over de vergroting van het aandeel "total use"](#)
- [Motie van het lid Chris Jansen over voedselzekerheid opnemen als uitgangspunt in het landbouw- en visserijbeleid](#)
- [Motie van de leden Graus en Kostic over een verbod op reptielenbeurzen](#)
- [Motie van het lid Graus over voldoende centralisten bij meldpunt 144 Red een dier](#)
- [Motie van het lid Den Hollander c.s. over het onderzoeken van fiscale maatregelen ter versterking van de liquiditeitspositie van agrarische ondernemers](#)
- [Motie van het lid Den Hollander c.s. over een ambitieuze innovatieagenda voor tuinbouw, zaadveredeling en biotechnologie](#)
- [Motie van het lid Den Hollander c.s. over een juridisch houdbare beheerstrategie voor het aanpakken van probleemwolven en probleemsituaties](#)

- [Motie van de leden Den Hollander en Kostic over een pilot binnen het ANLb met castratie van vrij rondlopende katten op het agrarische erf](#)
- [Motie van het lid Goudzwaard over het gelijkwaardig wegen van natuurontwikkeling, landbouw en andere economische functies bij afspraken over natuurbeleid](#)
- [Motie van de leden Boomsma en Grinwis over een integraal plan van aanpak voor de uitvoering van fase 2 van het Natuur- en milieubeleidsplan Caribisch Nederland](#)
- [Motie van de leden Ouwehand en Grinwis over prijsstunten met agrarische basisproducten tegengaan](#)
- [Motie van het lid Kostic c.s. over een einde maken aan de handel in kortsnuitige honden uit het buitenland](#)
- [Motie van de leden Kostic en Grinwis over best practices uit het buitenland inzake het reguleren en verbieden van de onlinehandel in dieren inventariseren](#)
- [Motie van het lid Grinwis c.s. over specificeren op welke wijze het extra beschikbare budget voor agrarisch natuurbeheer in 2027 wordt ingezet](#)
- [Motie van het lid Van der Plas c.s. over middelen voor agrarisch natuurbeheer](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Ten Hove c.s. over reële en werkbare beoordelingskaders voor wolfwerende rasters \(t.v.v. 36800-XIV-69\)](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Den Hollander c.s. over het vergroten van mogelijkheden voor mestverwerking en mestvergisting \(t.v.v. 36800-XIV-50\)](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Bromet over de voorstellen van VNO-NCW, Bouwend Nederland, Natuurmonumenten en Natuur & Milieu mee laten wegen in de nationale stikstofaanpak \(t.v.v. 36800-XIV-33\)](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Flach c.s. over een vervolg op het praktijkprogramma plantgezondheid \(t.v.v. 36800-XIV-60\)](#)

Moties wetgevingsoverleg novelle Wet versterking regie volkshuisvesting

De wet is aangenomen. Aangenomen moties zijn:

- [Motie van de leden Nobel en Flach over gemeenten stimuleren en belonen om alternatieve huisvesting te realiseren voor statushouders en andere doelgroepen die een flexibele woning nodig hebben](#)
- [Motie van de leden Nobel en Steen over voorrang op bestaande regelingen voor gemeenten die de doelstelling van minimaal 25% aan betaalbare koopwoningen behalen](#)
- [Motie van de leden Flach en Nobel over knelpunten inventariseren bij vergunningverlening voor \(woning\)bouwprojecten](#)
- [Motie van het lid Mooiman over vastleggen dat door het Rijk verzamelde woongegevens ook op gemeentelijk niveau beschikbaar worden gesteld](#)
- [Motie van het lid Mooiman over een haalbaarheidsonderzoek naar samenwerking tussen Nederlandse en Vlaamse gemeenten inzake versterking van de uitvoeringscapaciteit om woningbouw te versnellen](#)
- [Motie van de leden De Hoop en Grinwis over sturen op 30% sociale huur en 37% woningen in het middensegment als een woningbouwregio een halfjaar na inwerkingtreding van de wet nog geen afspraken heeft gemaakt](#)
- [Motie van het lid Beckerman over de doelen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid ongewijzigd nastreven en hiervoor een plan presenteren](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Beckerman over waarborgen dat het aantal sociale huurwoningen niet afneemt \(t.v.v. 36881-23\)](#)

- [Gewijzigde motie van het lid Flach c.s. over de definitie van "starters" harmoniseren en het leeftijds criterium verruimen \(t.v.v. 36881-11\)](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Mooiman c.s. over vastleggen dat ook uitstromende huurders van jongerenwoningen behoren tot de aandachtsgroep "starters" \(t.v.v. 36881-14\)](#)

Moties tweeminutendebat Landelijk gebied, stikstof en mest

Aangenomen zijn:

- [Motie van het lid Bromet over de natuuropgaven in samenhang bezien](#)
- [Motie van het lid Chris Jansen over aanvullende, objectieve bewijsmiddelen toestaan voor de wintergarten](#)
- [Motie van het lid Flach over meerjarige boomkwekerijgewassen onder het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn opnemen als rustgewas](#)
- [Motie van het lid Goudzwaard over in overleg treden met provincies en gemeentes over het beoordelingskader voor RENURE-vergunningverlening](#)
- [Gewijzigde motie van het lid Grinwis c.s. over een analyse en aanpak om de vergunningverlening in Nederland weer op gang te brengen \(t.v.v. 35334-436\)](#)

Motie ingediend bij het tweeminutendebat Internetconsultatie Landelijke vrijwillige beëindigingsregeling veehouderijlocaties.

- [Motie van het lid Koorevaar over de vrijwillige beëindigingsregeling zodanig vormgeven dat bij de toekenning van middelen nadrukkelijk wordt gestuurd op maximale stikstofreductie en natuurwinst](#)

Eerste Kamer

Senaat verwerpt wet transparantie maatschappelijke organisaties

Dinsdag 24 maart heeft de Eerste Kamer tegen het wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties (Wtmo) gestemd. Alleen de fracties van SGP, VVD, PVV en JA21 stemden voor de wet.

Tijdens het debat met minister Van Weel van Justitie en Veiligheid op 17 maart bleek dat de Eerste Kamer het eens was met de regering dat ondermijning van de rechtsstaat moet worden tegengegaan. Een deel van de Kamerleden betwijfelde of dit wetsvoorstel daarvoor het juiste middel is. Zij stelden vooral vragen bij de proportionaliteit en uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. Er waren zorgen of dit middel in redelijke verhouding staat tot het doel.

Zowel burgemeesters als het Openbaar Ministerie (OM) hadden aangegeven dat zij de wet niet goed kunnen uitvoeren en handhaven. Ook vonden de Kamerleden het begrip 'ondermijning' onvoldoende onderbouwd. Voorstanders van het wetsvoorstel waren van mening dat de overheid met dit wetsvoorstel een instrument in handen zou hebben om tegen te gaan dat geldstromen uit onvrije en antiwesterse landen worden ingezet om de Nederlandse samenleving te ondermijnen.

Minister Van Weel zei dat er al geruime tijd zorgen bestaan over beïnvloeding van maatschappelijke organisaties in Nederland via geldstromen vanuit het buitenland. Dat kan een risico vormen voor de democratische rechtsstaat. Daarom wilde de regering daar gericht zicht op krijgen en waar nodig kunnen ingrijpen. Het gaat hier dus niet om het aanpakken van de goede doelenorganisaties. Het gaat

ook niet om organisaties, nationaal of internationaal, die kritisch zijn op de Nederlandse overheid. Hij was het met de Kamer eens dat er stevige waarborgen nodig zijn. Met de amendementen van de Tweede Kamer lag er volgens de minister een duidelijk, gekaderd wetsvoorstel. (www.eerstekamer.nl)

Commissieagenda Tweede Kamer

Datum	Onderwerp	Soort overleg
30-03-2026	Ontwerp-Nota Ruimte 2^e termijn	NO
31-03-2026	Arbeidsmarktpakket	TB
01-04-2026	Bestaanszekerheid Caribisch Nederland	CD
01-04-2026	Stikstof en mestbeleid	CD
01-04-2026	(Veiligheids)situatie op de buslijnen in Ter Apel	CD
01-04-2026	Arbeidsomstandigheden	TB
01-04-2026	Eerstelijnszorg	CD
02-04-2026	Leefomgeving	CD
02-04-2026	Kabinetsreactie op bericht dat gemeenten steeds strenger worden met het toekennen van pgb-budgetten	SO
02-04-2026	Rondetafelgesprek Netcongestie en woningbouw (VNG uitgenodigd)	RTG
02-04-2026	Fiches Simplificatie NIS2-richtlijn (Kamerstuk 22112-4284) en Herziening Cybersecurity Act (Kamerstuk 22112-4286)	SO
08-04-2026	Leefbaarheid en veiligheid	CD
08-04-2026	Kinderopvang	TB
08-04-2026	Energiebesparing	CD
08-04-2026	Digitale infrastructuur en economie	CD
09-04-2026	Financiën decentrale overheden	CD
09-04-2026	Verward/onbegrepen gedrag en veiligheid	CD
09-04-2026	Verdienvermogen van Nederland	CD
09-04-2026	Programma werk aan uitvoering (versterken publieke dienstverlening)	TB
09-04-2026	Betaalbare energierekening voor huishoudens	CD
15-04-2026	Arbeidsmarktbeleid	CD
15-04-2026	Hernieuwbare energie	CD
15-04-2026	Leefstijlpreventie	CD
15-04-2026	(Verkeers)boetes en oplopende betalingsproblemen	RTG
15-04-2026	Wijziging van de Wet kinderopvang in verband met de verbetering van enkele bepalingen op het terrein van kinderopvangtoeslag	IN

15-04-2026	Aanbieding advies "Duurzame doorbraken. Naar systeeminnovatie in de energietransitie" door AWTI	TB
16-04-2026	Arbeidsmigratiebeleid	TB
16-04-2026	Verduurzaming industrie	CD
16-04-2026	Wetsvoorstel Stelsel Openbare Bibliotheken (WSOB)	RTG
22-04-2026	Strategische keuzes bereikbaarheid	CD
22-04-2026	Netcongestie en elektriciteitsnet	CD
23-04-2026	Wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen	IN
23-04-2026	Vreemdelingen- en asielbeleid	CD
23-04-2026	De tweede cyclus van de Spreidingswet	CD
23-04-2026	Justitiële jeugd	CD
23-04-2026	Ruimtelijke Ordening	CD
23-04-2026	Goed bestuur en toezicht in de zorg (+IGJ en Zorgfraude)	CD
<i>Meireces</i>		
12-05-2026	Wijziging van de Plantgezondheidswet in verband met het opnemen van regels over een spoedige bekendmaking en inwerkingtreding van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten	IN
13-05-2026	Informeel Raad Algemene Zaken Cohesie d.d. 21 en 22 mei 2026	SO
13-05-2026	Kinderopvang	CD
14-05-2026	Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met de versterking van de rechtsbescherming bij aanbesteden	IN
20-05-2026	Mensenhandel en prostitutie	CD
20-05-2026	Integriteit openbaar bestuur	CD
21-05-2026	Verkeersveiligheid	CD
21-05-2026	Discriminatie, racisme en mensenrechten	CD
21-05-2026	Digitale ontwikkelingen in de zorg	CD
27-05-2026	Collectieve warmte	CD
27-05-2026	Woningbouwopgave	CD
27-05-2026	Terrorisme/extremisme	CD
27-05-2026	Spoorveiligheid en ERMTS	CD
27-05-2026	Voedselzekerheid	CD
27-05-2026	Passend onderwijs	CD
27-05-2026	Kernenergie	CD
27-05-2026	Demonstratierecht	CD
28-05-2026	Maatschappelijk domein (inclusief Huiselijk geweld, kindermishandeling en geweld in afhankelijkheidsrelaties)	CD
28-05-2026	Zoönosen en dierziekten	CD

28-05-2026	Nationale veiligheid, weerbaarheid, brandweer en crisisbeheersing	CD
03-06-2026	Onderwijskansen	CD
03-06-2026	Arbeidsmigratie	CD
03-06-2026	Spoor	CD
04-06-2026	Ouderenzorg	CD
04-06-2026	Natuur	CD
04-06-2026	Bouwregelgeving	CD
04-06-2026	Gasmarkt en leveringszekerheid	CD
04-06-2026	Midden- en kleinbedrijf	CD
10-06-2026	Stichting en sturing in het funderend onderwijs	CD
10-06-2026	Zorgverzekeringsstelsel	CD
11-06-2026	PGB	CD
11-06-2026	Gezond en veilig werken	CD
11-06-2026	Wet open overheid	CD
11-06-2026	Erfgoed	CD
11-06-2026	Gewasbeschermingsmiddelen	CD
11-06-2026	Skaeve Huse	RTG
24-06-2026	Mentale gezondheid scholieren en studenten	CD
24-06-2026	Waterstof, groen gas en andere energiedragers	CD
25-06-2026	Water	CD
25-06-2026	Funderingsproblematiek	CD
25-06-2026	Emancipatie	CD
01-07-2026	Integraal Zorgakkoord (IZA) / Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)	CD
01-07-2026	Uitvoeringsproblematiek UWV	CD
01-07-2026	MIRT	CD

CD	= Commissiedebat	RTG	= Rondetafelgesprek
Ges	= Gesprek	SO	= Schriftelijk Overleg
In	= Inbreng verslag (wetsvoorstel)	TB	= Technische Briefing
NO	= Nota Overleg	FV	= Feitelijke Vragen
Pet	= Petitie	WO	= Wetgevingsoverleg

31 maart – 2 april (week 14)

DINSDAG

- 16.45 uur Tweeminutendebat WIA-problematiek (CD 21/1)
17.15 uur Tweeminutendebat Uitvoering sociale zekerheid (CD 17/12)
19.00 uur Tweeminutendebat Nieuw financieringsstelsel kinderopvang

WOENSDAG

- 10.40 uur 36 692 Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting
19.15 uur 36 670 Wetsvoorstel Verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt

DONDERDAG

- 15.00 uur Debat over het tekort aan personeel in de kraamzorg

7 – 9 april (week 15)

DINSDAG

- 16.15 uur Debat over de intentieverklaring met Tata Steel

DONDERDAG

- 10.15 uur 36 791 Wet toekomstbestendige huurcommissie
13.30 uur 36 746 Wet meer zekerheid flexwerkers

14 – 16 april (week 16)

- 36 785 Wet handhaving sociale zekerheid
- 36 621 Verzamelwet gegevensverwerking VWS II.b

21 – 23 april (week 17)

- 36 799 Wet proactieve dienstverlening SZW

24 april t/m 11 mei (week 18 en 19)

Meireces

12 – 14 mei (week 20)

- 35 985 Wet markt en overheid
- 36 705 Wet verhoging strafmaxima grootschalige drugscriminaliteit

7 april (week 15)

- Debat over de regeringsverklaring

14 april (week 16)

- 36 703 Wet invoering tweestatusstelsel
- 36 704 Asielnoodmaatregelenwet
- 36 855 Novelle aanpassing strafbaarstelling illegaal verblijf

Brussel

EP stemt voor verbod op AI-naaktbeelden en uitgestelde invoering hoog-risico AI

donderdag 26 maart 2026

Het Europees Parlement heeft op 25 maart 2026 met overweldigende steun zijn onderhandelingsmandaat vastgesteld voor wijziging van de AI-wet via de Digital Omnibus. Twee elementen springen eruit: de introductie van een verbod op zogenoemde 'nudifier-apps' en het uitstellen van de toepassingsdatum voor regels over hoog-risico AI-systemen, nu voorzien op 2 december 2027.

Het verbod op AI-naaktbeelden is een direct antwoord op de Grok/xAI-affaire van eerder dit jaar, waarbij de Europese Commissie al een formeel onderzoek had geopend wegens mogelijke schending van de Digital Services Act. De EU-Raad nam dit verbod op 10 maart op in zijn positie; het Parlement volgde de volgende dag politiek en bevestigde gisteren definitief.

Op het punt van uitstel stelt het Parlement vaste data voor om rechtszekerheid te bieden: hoog-risico AI-systemen die specifiek worden opgesomd in de verordening (waaronder biometrie, kritieke infrastructuur, onderwijs, werkgelegenheid, sociale dienstverlening, rechtshandhaving en grenscontrole) moeten voldoen per 2 december 2027. AI-systemen die vallen onder sectorale EU-productregelgeving krijgen tot 2 augustus 2028. Voor watermerking van AI-gegenereerde content stelt het EP een vroegere datum voor dan de Commissie: 2 november 2026.

Eén van de meest omstreden onderdelen is de verruimde uitzondering voor AI-systemen die als component zijn ingebouwd in sectoraal gereguleerde producten (medische apparatuur, industriële machines). Waar de Commissie deze systemen grotendeels wil vrijstellen van de AI-wet en overlaten aan sectorale wetgeving, volgt het EP dit voor een groot deel, met dien verstande dat fundamentele rechten en gegevensbescherming gewaarborgd blijven.

Vervolg wetgevingsproces

Het wetgevingsproces vervolgt zich nu via de triloog. De urgentie is groot: zonder akkoord vóór 2 augustus 2026 worden de oorspronkelijke hoog-risico regels automatisch van kracht. Beide instellingen zijn klaar om de triloogonderhandelingen te starten.

De eerste inhoudelijke triloogronde wordt verwacht in april 2026. De streefdatum voor een politiek akkoord is vóór het zomerreces, zodat de uiteindelijke tekst tijdig gepubliceerd kan worden. Lukt dat niet, dan treden de oorspronkelijke hoog-risico bepalingen op 2 augustus 2026 gewoon in werking zonder de door het EP gewenste rechtszekerheid van vaste, uitgestelde data.

Na een akkoord in de triloog volgt publicatie in het EU-Publicatieblad en treden de nieuwe bepalingen gefaseerd in werking: de deadline voor watermerken van AI-gegenereerde content komt dan te liggen op 2 november 2026. Voor hoog-risico AI-systemen op het terrein van biometrie, onderwijs, werkgelegenheid en sociale dienstverlening geldt de datum van 2 december 2027. AI-systemen ingebed in sectoraal gereguleerde producten krijgen tot 2 augustus 2028 de tijd om aan de eisen te voldoen.

VNG en IPO monitoren de trilogonderhandelingen actief en zullen leden informeren zodra er inhoudelijke ontwikkelingen zijn die de uitvoeringspraktijk raken.

Komende voorstellen Europese Commissie

Datum	Relevante voorstellen
13-04-2026	Orientation debate on EU-China relations
15-04-2026	RepowerEU proposal to phase out Russian oil imports
28-04-2026	Communication on better regulation and enforcement
06-05-2026	Anti poverty strategy
	Strengthening of the Child Guarantee
	Council recommendation on fighting housing exclusion
	Enhancing the strategy for the rights of persons with disabilities up to 2030
13-05-2026	Multimodal Digital Mobility Services
	Single Digital Booking and Ticketing
	Revision of the Regulation on rail passengers' rights and obligations
	Global health resilience initiative
19-05-2026	Strengthening energy security
	Electrification action plan
	Heating and cooling strategy
27-05-2026	Communication on humanitarian aid
	Strategy for outermost regions
	Strategic Roadmap for Digitalisation and AI in Energy
	Cloud and AI Development Act
	Chips Act 2
	Open Source strategy

Kabinetsappreciaties Europese voorstellen (BNC-fiches)

Datum	Relevante BNC-fiches
10-04-2026	Protect EU – Agenda to prevent and counter terrorism
	On combating firearms trafficking and other firearms-related offences
	Establishing measures for industrial capacity and decarbonizations in strategic sectors
	On EU Industrial maritime strategy
	On EU ports strategy

Consultaties Europese Commissie

	Onderwerp	Type
03-04-2026	Wetgeving over betaalbare huisvesting	
14-04-2026	Waterbeleid van de EU - gerichte herziening van de kaderrichtlijn water	
16-04-2026	Energy efficiency legal framework post-2030	
	Renewable energy legal framework post-2030	
10-06-2026	Elektronische facturering - herziening van de EU-regels	

Agenda Europese Comité van de Regio's

Datum	Onderwerp
05-05-2026/ 07-05-2026	Plenaire vergadering Comité van de Regio's

Agenda Congres Raad van Europa

Datum	Onderwerp
31-03-2026/ 02-04-2026	50ste sessie van het Congres van Lokale en Regionale Overheden

Het VNG Lobbymemo wordt gemaakt door:

Den Haag: Eric de Rijk, Richard van Vliet en
Jesse de Jong-Paalfast
Brussel: Team Europa